

Ajuntament
de Barcelona

Regidoria de Feminismes i LGTBI

INFORME DE SEGUIMENT 2017- 2018 DE LA MESURA DE GOVERN: MILLORA DEL SISTEMA PER L'ABORDATGE INTEGRAL DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

Novembre de 2018

ÍNDEX

PRESENTACIÓ.....	3
1. SISTEMA D'INFORMACIÓ I ANÀLISI	5
2. SISTEMA DE DETECCIÓ, D'ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	8
<i>a) Reforç dels sistemes d'atenció i dels equips professionals.....</i>	<i>8</i>
<i>b) Millores de la resposta institucional.</i>	<i>10</i>
<i>c) Ampliació dels recursos bàsics per la recuperació.</i>	<i>15</i>
<i>d) Suport a la societat civil organitzada i a les persones de l'entorn de les dones.....</i>	<i>19</i>
<i>e) Reforç i definició dels criteris d'intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència.</i>	<i>21</i>
<i>f) Actuacions vinculades al sistema judicial.</i>	<i>24</i>
<i>g) Actuacions per visibilitzar i reforçar la intervenció en matèria de violència sexual i comunitària.</i>	<i>25</i>
3. SISTEMA DE PREVENCIÓ.....	29
<i>a) Pla Estratègic contra el Sexisme</i>	<i>29</i>
Eix 1. Coneixement, avaluació i recerca.....	29
Eix 2. Incidència ciutadana.....	31
Eix 3. Formació reglada.....	39
<i>b) Altres actuacions.....</i>	<i>43</i>
REPTES I PRIORITATS PEL PROPER ANY	45
EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA	47
ANNEX 1. DADES D'ACTIVITAT DELS SERVEIS MUNICIPALS.....	52

PRESENTACIÓ

Les dades de l'explotació específica per Barcelona de l'Enquesta de Violència Masclista de Catalunya (EVMC), edició 2016, permeten conèixer amb detall i profunditat quina és la realitat d'aquesta xacra a la nostra ciutat. Així, si es té en compte **tot el cicle vital de les dones, més de la meitat, concretament un 57,7%, ha patit violència masclista** en algun moment de les seves vides, i això excloent els comentaris, els gestos sexuals i l'exhibicionisme. De fet, una dada especialment preocupant és que un 31% de les dones, és a dir, una de cada tres, ha patit fets de violència molt greus al llarg de la seva vida¹.

Concretant l'anàlisi **pel 2016, un 13,8% de les barcelonines va patir alguna agressió masclista** i en el 2,3% dels casos aquesta va ser en forma de fets molt greus. Per grups d'edat, les dones més joves, de 16 a 29 anys, són les més afectades: també el 2016, la victimització entre aquest grup d'edat va ser del 29,4%, més del doble de la mitjana de la ciutat.

Quan s'analitzen els diferents àmbits en els que succeeixen les violències masclistes, s'observa que un **37% de les dones** residents a Barcelona **ha patit alguna forma de violència per part de la seva exparella i/o parella des dels 15 anys**. I un 8,6% la va patir durant l'any 2016. Les formes de violència més comunes són la psicològica, patida per un 39% de dones, la física (14%), l'econòmica (13,3%), la sexual (10,4%) i, per últim, la perpetrada vers els fills i les filles (4,1%).

Tot plegat, doncs, mostra un **greu escenari** on, lluny de reduir-se, les violències masclistes són **presentes en termes pràcticament quotidians en la vida de moltes dones de la nostra ciutat**. Es fa palesa, per tant, una vegada més la necessitat de comprometre's en la seva lluita i endegar polítiques sòlides, fermes i contundents que hi donin resposta.

En aquest context, el 25 de novembre de 2018 s'acompleixen tres anys des de l'aprovació de la Mesura de Govern *Millora del sistema per l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona* (MG d'ara endavant). Donant continuïtat al compromís de transparència i rendició de comptes de la Regidoria de Feminismes i LGTBI, es presenta un informe de seguiment que permet **explicar en quins aspectes s'ha avançat des de novembre de 2017** (data de tancament del segon informe, relatiu al període 2016-2017) **i quines són les previsions per al proper any**, és a dir, fins a novembre de 2019.

La MG s'estructura en tres blocs que s'orienten als elements clau per a l'abordatge integral de les violències masclistes: el sistema d'informació i anàlisi del fenomen; el sistema de detecció, atenció i recuperació; i el sistema de prevenció. Aquest tercer bloc integra el **Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat**, un full de ruta pel període 2017-2022 que defineix el marc d'actuació sobre tots els factors estructurals que mantenen i reproduïxen el sexisme, és a dir, el sistema de creences que es troba a la base de les violències masclistes. El Pla contempla,

¹ El concepte "fets molt greus" s'ha construït tenint en compte una combinatòria entre tipus de fets i freqüència (un o més fets, una vegada o més). Fets considerats: publicar, amenaçar de fer-ho o demanar fotos de contingut sexual (infància); obligar a veure pornografia (infància); tocaments amb amenaces o violència; violacions i intents de violació; agressions físiques violentes; amenaces amb represàlies; propostes de millores a canvi de favors sexuals; i emportar-se els fills/es sense permís.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

amplia i desenvolupa la majoria de les actuacions inicials previstes a la MG i, per això, el seguiment dels seus diferents blocs queda organitzat de la següent manera:

Eixos		Actuacions
Bloc 1	Sistema d'informació i anàlisi	6
Bloc 2	Sistema de detecció, atenció i recuperació	31
a)	Reforç dels sistemes d'atenció i dels equips professionals	7
b)	Millores de la resposta institucional	7
c)	Ampliació dels recursos bàsics per la recuperació	4
d)	Suport a la societat civil organitzada i a les persones de l'entorn de les dones	2
e)	Reforç i definició dels criteris d'intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència	5
f)	Actuacions vinculades al sistema judicial	3
g)	Actuacions per visibilitzar i reforçar la intervenció en matèria de violència sexual i comunitària	3
Bloc 3	Sistema de prevenció	31
a)	Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat	29
b)	Altres actuacions	2

L'estructura descrita és precisament la que segueix l'informe que es presenta a continuació, explicant per cada bloc i àmbit en què s'ha centrat l'actuació municipal des del novembre de 2017, quins són els resultats de les accions endegades i quins són els reptes que es plantegen pel proper any.

1. SISTEMA D'INFORMACIÓ I ANÀLISI

La **disponibilitat d'un sistema d'informació sòlid, eficaç i periòdic que aporti dades rigoroses** sobre les violències masclistes a la ciutat és un requisit bàsic per conèixer el fenomen i, per tant, poder-hi actuar en contra. Per això, les **6 actuacions previstes en aquest bloc** s'orienten, per una banda, a la **millora de les fonts i dels sistemes de recopilació i anàlisi de les dades** relatives a les violències masclistes, tant les que fan referència a la incidència com als processos d'atenció i recuperació; i, d'altra banda, a la realització d'un **mapa d'actius de la ciutat** que permeti conèixer el conjunt d'actors socials i institucionals que intervenen en l'àmbit de les violències masclistes i que disposen de dades relatives a la seva prevalença, incidència i cobertura.

En aquest bloc, doncs, ha estat molt rellevant l'**explotació i anàlisi, detallada i aprofundida, de les dades per Barcelona de l'Enquesta de Violència Masclista de Catalunya (EVMC)**, edició 2016. Així, s'han analitzat tant els **resultats relatius a la victimització** com els referents a la **percepció de la violència masclista**, constatant el que fa temps que es ve afirmant des de les polítiques de gènere: la violència vers les dones és un problema públic de primera magnitud que persisteix any rere any. Totes les dades estan disponibles al web de Feminismes i Dones²; s'han presentat públicament en diversos esdeveniments com, per exemple, la Jornada "Masculinitats i canvi social" celebrada el passat 7 de novembre; i s'han fet sessions de treball internes amb el personal de la Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI per a la seva anàlisi.

Per la seva banda, en el marc de l'actuació orientada a la **millora del SIAS**, el Sistema d'Informació d'Acció Social que gestiona les dades d'expedients de tots els serveis d'atenció social de l'Ajuntament, s'ha continuat treballant des de la seva **Comissió de Governança**: un espai d'anàlisi i reflexió per abordar necessitats, problemes, novetats, millores, etc. del SIAS, de manera col·laboradora i consensuada. A títol d'exemple, a les reunions de juliol i setembre s'ha presentat la nova versió de la Comunitat de la Comissió a la Xarxa Col·laborativa, com a via per a la comunicació de les persones que la integren i com a repositori de la documentació generada. També s'ha presentat el projecte d'eliminació d'expedients duplicats.

En referència a les **utilitats del SIAS pels Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIADs)**, fruit de la revisió dels indicadors de l'activitat comunitària, a desembre de 2017 es va crear una nova tipologia de cita: "PIAD-Acció comunitària". Aquests s'estan utilitzant segons les necessitats del servei i permeten extreure dades de seguiment de la seva activitat.

Pel que fa les **millores referents a l'aplicació informàtica del Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA)** que van quedar pendents el 2017, s'han implementat aquest mes de novembre de 2018. Aquestes suposen la **incorporació del formulari de valoració del risc RVD_BCN** per poder emplenar-lo directament des de l'aplicació informàtica SARA, fer que el resum d'indicadors sigui exportable per a poder-lo treballar, i la incorporació de nous camps i d'un nou indicador als informes automatitzats.

² Veure: <http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/ca/dades/documentacio>

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Durant els darrers mesos de 2018 també s'està reprenent el treball relatiu a l'**aplicació informàtica Ajuts Econòmics del SARA**, per facilitar la seva tramitació. Per l'any que ve, al seu torn, es planteja el repte de treballar per convertir l'actual aplicació informàtica del SARA en un Sistema d'Informació de Violència Masclista, on tots els serveis que atenguin situacions de violència masclista el facin servir, obtenint indicadors equiparables entre serveis i compartint dades de persones ateses conjuntament.

En quant al **mapa d'actius** de la ciutat, per identificar el conjunt d'actors socials i institucionals que estan intervenint en l'àmbit de les violències masclistes, una vegada definits els continguts que ha de tenir, així com el procés pel qual s'ha de contractar la seva realització, es preveu endegar-lo el proper any.

A banda, des del 2016 que es va pactar amb la Direcció de Prevenció de la Gerència de Seguretat i Prevenció l'**ampliació** amb una pregunta **del qüestionari de l'Enquesta de Victimització de Barcelona (EVB)**, aquesta permet conèixer millor la incidència de les violències masclistes a l'espai públic. En aquest sentit, l'**EVB 2018³** consolida les dues novetats introduïdes a l'edició de 2017: **es demana de forma explícita per les agressions o intents d'agressió sexuals** patits durant l'any anterior, diferenciant-les de la resta d'agressions físiques i s'incorpora al càlcul dels indicadors de victimització.

Per últim, en relació a la millora dels indicadors de detecció del Tràfic d'Éssers Humans amb finalitats d'Explotació Sexual (TEH-ES), s'està acabant la redacció definitiva de l'**eina per la detecció de situacions de TEH-ES** que incorpora els indicadors consensuats durant el període 2016-2017. S'espera que, pel 2019, es pugui aplicar en forma pilot per tal de validar-la tècnicament.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest bloc:

Bloc 1. Sistema d'informació i anàlisi				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
1.1	Crear un sistema unificat de recull i anàlisi de les dades de prevalença, àmbits i formes en que es manifesten les violències masclistes a la ciutat. Informar de les dades disponibles realitzant un informe bianual i difonent-la a la web del departament de Feminismes.	En execució	En execució	En execució
1.2	Revisar i millorar el SIAS al llarg d'aquests 4 anys perquè reculli àmpliament tot el procés d'atenció i recuperació, incloent tots els serveis vinculats en aquests processos.	En execució	En execució	En execució
1.3	Realitzar un mapa d'actius de la ciutat per tal de saber el conjunt d'actors socials i institucionals que estan intervenint en la resolució del problema i que disposen de dades relatives a prevalença, incidència i cobertura.	Pendent	En execució	En execució
1.4	Garantir la recollida i anàlisi de les dades de detecció i atenció per districtes i atenent a la diversitat de les dones per motius de diversitat funcional, edat, salut mental, i origen nacional i/o ètnic. Contribuir econòmicament també els propers anys a l'Enquesta de Victimització de Catalunya.	En execució	En execució	En execució
1.5	Garantir que l'enquesta municipal de victimització o alguna altra enquesta de l'àmbit de la seguretat reculli dades sobre violència masclista de manera periòdica i en faci una anàlisi.	En execució	En execució	En execució

³ Consultable a: <https://w10.bcn.cat/APPS/riswestudis/documentacio.do?reqCode=mostrarImatge&idDoc=9692>

Regidoria de Feminismes i LGTBI

1.6	Recollir dades sobre la prevalença dels matrimonis forçats, Mutilació Genital Femenina i del tràfics d'éssers humans amb fins d'explotació sexual a Barcelona, comptant amb tots els actors socials i institucionals de la ciutat que intervenen en aquests casos, com ara el sistema educatiu, sanitari, o policial entre altres.	En execució	En execució	Finalitzada la part de TEH-ES. La resta en execució
-----	--	-------------	-------------	--

2. SISTEMA DE DETECCIÓ, D'ATENCIÓ I RECUPERACIÓ

El segon bloc, tal i com s'apuntava a la introducció, presenta major complexitat i amplitud i, per això, s'ha estructurat en 7 àmbits temàtics. El present informe de seguiment descriu els resultats aconseguits des del segon informe de seguiment presentat a novembre de 2017, fins a l'actualitat, per cada un d'aquests.

a) Reforç dels sistemes d'atenció i dels equips professionals.

A Barcelona la resposta institucional a les violències masclistes es vertebra mitjançant l'articulació d'una sèrie de serveis: els PIADs, el SARA, els Centres de Serveis Socials Bàsics (CSS), el Programa de teleassistència mòbil per a víctimes de la violència de gènere (ATENPRO), el SAH, i el dispositiu de recursos d'acolliment d'urgència i de llarga estada, entre d'altres. Les dades d'atenció de dones, fills/es i homes, de gener a setembre de 2018, es poden veure a l'annex 1.

En aquest marc, la MG fixava la **necessitat d'augmentar els recursos pressupostaris destinats als serveis i, de manera afegida, millorar les condicions laborals de les seves treballadores i treballadors**. Així mateix, també s'identificava la necessitat de dur a terme **avaluacions periòdiques** del funcionament dels serveis i **d'augmentar la diversitat de les dones ateses**.

Per això, en el transcurs del primer any d'implementació de la MG, l'assoliment més significatiu en aquest àmbit fou la **internalització de la gestió dels PIADs i del SARA**. A partir d'aquí, i sobretot durant el 2017, els esforços es centraren en l'ampliació dels equips d'ambdós serveis. En el cas dels PIADs això es concretà en augments significatius de la dotació de personal i en l'ampliació del servei d'assessorament jurídic. A finals de 2017, els PIADs comptaven amb 30 professionals per a tota la ciutat.

Davant d'una actuació que estava pràcticament assolida, doncs, pel període 2017-2018 el reforç dels equips professionals dels **PIADs** s'ha centrat, només, **en la incorporació de dos perfils professionals de psicòlogues** per donar cobertura a les reduccions de jornada existents actualment al servei. Aquesta mateixa estratègia s'ha seguit en el cas del **SARA**.

I, en el cas del reforç del **personal dels CSS**, s'ha **ampliat el nombre de psicòlegs/gues** que, així, podran fer més assessorament a la resta de persones dels equips del servei i més atenció directa a les persones usuàries, entrant a valorar l'atenció individual. Entre aquestes usuàries, evidentment, hi ha dones que es troben en situació de violència masclista.

Pel que fa a l'**aplicació de clàusules socials en la contractació pública**, en el cas del **SAH**, el contracte del qual entrà en vigor a principis de 2018, **s'incrementà en un 91,5% les hores de professionals del servei**, tant les destinades al tractament, com a prevenció de la violència masclista. Per la seva banda, continua vigent el contracte de prestació dels **tallers dels PIADs**, formalitzat el 2017, i que n'augmentava tant la dotació pressupostària com el nombre d'hores.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Més enllà de l'ampliació d'equips, la MG també preveia en aquest bloc l'establiment d'un **canvi en el model organitzatiu dels PIADs**. En aquest sentit, l'avenç més significatiu realitzat durant el període 2017-2018 ha estat la **implantació d'un call center** que utilitza la plataforma telefònica de que disposen els serveis socials de la ciutat. Així, des del passat mes de maig l'accés telefònic al servei es realitza a través d'un únic telèfon, el 936 197 311. A més, per tal de garantir un correcte funcionament del servei es va realitzar una formació específica i desenvolupar un protocol per les persones que l'operen. D'aquesta manera, la incorporació del *call center* permet agilitzar l'accés als PIADs, disminuir l'impacte del nombre de trucades que es perdien, i millorar la tasca de gestió. Des de que es va posar en funcionament s'ha observat un increment progressiu del nombre de trucades mensuals rebudes, passant de 702 el mes de juny a 1.090 el mes de setembre. Per tant, la valoració del servei de *call center* és molt positiva i ha permès **plantejar que el SARA també funcioni de la mateixa manera a partir, precisament, d'aquest mes de novembre d'enguany**.

També en el marc del **canvi de model organitzatiu dels PIADs**, el període 2017-2018 s'ha caracteritzat pel **desplegament efectiu del seu treball comunitari**. Dintre d'aquest tipus d'intervenció es troben les presentacions del servei amb la finalitat d'apropar el recurs a les dones, als i les diferents professionals de la xarxa, a associacions i entitats del territori, etc. I també, xerrades i formacions sobre els drets de les dones a càrrec de les assessores jurídiques dels PIADs, els tastets de diferents tallers, activitats de cine-fòrum i contacontes, etc. En tot cas, sempre es tracta **d'activitats que incorporen la perspectiva de gènere i que tenen l'objectiu de sensibilitzar i prevenir la violència masclista des d'una vessant comunitària**.

Durant el 2018 han participat en les diferents intervencions i accions comunitàries dels PIADs un total d'11.769 persones.

A més, cal fer esment a la **millora provisional dels espais d'atenció dels PIADs**. En aquesta línia, ha canviat el local del PIAD de l'Eixample, que ha passat a ubicar-se al carrer Calàbria 260, en un espai de més de 120m².

Pel que fa a les **millores dels criteris organitzatius del circuit d'atenció bàsica**, continuen en funcionament les que es van implantar durant el període 2016-2017. El passat mes de juny es va fer una reunió de la comissió de seguiment que, de fet, es preveu que es reuneixi cada 6 mesos. D'aquesta comissió, formada per una persona representant de cada servei, han sorgit propostes per implementar les millores en tots els centres, i corregir les disfuncions en l'articulació entre serveis.

La **minimització de l'estrès psicosocial entre els equips professionals dels serveis d'atenció** continua treballant-se a través de diversos mecanismes. Així, **continuen vigents els canvis implementats l'any anterior** consistents en l'increment de les hores per la gestió (un 40% de les hores dels i les professionals) i la incidència en distribució horària de les visites de manera que no n'hi hagi més de 3 seguides. Al SARA continua funcionant el model de mentories i un sistema de supervisions de casos individuals i grupals per a les noves professionals que entren.

Així mateix, els i les professionals del SARA i PIADs han participat d'una **acció formativa orientada a resultats amb l'objectiu d'enfortir la cohesió i la consolidació dels equips** en el

Regidoria de Feminismes i LGTBI

context de la cultura corporativa de l'Ajuntament de Barcelona d'acord amb les necessitats respectives de cadascun dels serveis i el seu nivell de desenvolupament com a equip de treball. Per últim, la novetat d'enguany és l'inici del **procés d'avaluació dels riscos psicosocials** dels PIADs i del SARA, implementat pel Departament de Prevenció de Riscos Laborals de l'Ajuntament.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
a) Reforç del sistema d'atenció i dels equips professionals				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.1	Reforç dels recursos humans i materials per a l'atenció al dispositiu municipal d'atenció per violència masclista: CSS, SARA, PIADs i SAH.	Pendent	En execució	Finalitzada
2.2	Formació en perspectiva de gènere i especialització en violències masclistes dels equips professionals dels Centres de Serveis Socials.	En execució	Finalitzada	Ø
2.3	Posada en marxa de les millores en els criteris organitzatius del circuit per l'atenció bàsica en casos de violència masclista per afavorir una coordinació més eficaç entre PIAD, SARA, SAH i CSS, i reforçar el pressupost dedicat a la coordinació dels serveis.	Pendent	En execució	Finalitzada (en seguiment les millores)
2.4	Establir un canvi en el model organitzatiu dels PIAD perquè proporcionin, en els casos previstos en el document Millores en el model d'atenció de violència masclista als serveis socials bàsics de l'Ajuntament de Barcelona, tractament psicològic a dones que viuen violència masclista, mitjançant l'especialització de les professionals, i perquè passin a desplegar tot un treball comunitari que permeti la coordinació i suport dels teixits social en la detecció i acompanyament a les dones.	En execució	En execució	En execució
2.5	Impulsar plecs de contractació pública dels diferents recursos externalitzats que garanteixin un major valor a les aportacions tècniques i unes condicions laborals dignes a les treballadores.	En execució	En execució	En execució
2.6	Incloure en l'estudi sobre la viabilitat i pertinença de la municipalització de les externalitzacions de l'ajuntament els serveis contra la violència masclista.	Finalitzada. Internalització realitzada.	Ø	Ø
2.7	Abordar i minimitzar l'estrès psicosocial entre els equips de professionals dels serveis d'atenció contra la violència masclista, proporcionant també el suport psicològic necessari.	Pendent	En execució	En execució

b) Millores de la resposta institucional.

El segon àmbit d'aquest bloc s'orienta a la millora de la coordinació de la resposta institucional a les violències masclistes. En aquest sentit, es considera cabdal **potenciar un treball en xarxa eficaç i eficient, per una intervenció coordinada amb objectius i estratègies compartides**.

Per això, una vegada avaluat el Circuit Barcelona contra la violència masclista (CVM-BCN), s'han continuat implementant les millores recomanades.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

En primer lloc, s'ha **reforçat la seva Secretaria Tècnica** amb la **incorporació d'una nova tècnica**, el passat mes de març, al Departament d'Atenció i Informació a les Dones. La seva funció principal és impulsar tècnicament el Circuit juntament amb el Consorci Sanitari de Barcelona i donar suport tècnic als circuits territorials. A més, la Secretaria Tècnica també s'ha consolidat a través de **sessions de treball periòdiques per a planificar i executar les diverses accions del CVM-BCN**. Així, s'ha donat suport a les sessions de treball dels diferents òrgans del CVM-BCN, fent especial atenció al flux d'informació entre aquests i a la planificació de les estratègies de treball del proper any.

En aquesta línia, i en segon lloc, s'han implantat **millores en la planificació del CVM-BCN**. Per fer-ho, s'ha desenvolupat una planificació transversal i integral del Circuit que dona coherència i globalitat al disseny de la intervenció tant dels Circuits territorials com dels altres espais de treball previstos. S'està implantant, doncs, un **canvi de paradigma organitzatiu que proposa**:

- **Definir una línia estratègica:** Escollir un tema relacionat amb la Violència Masclista que regeixi les línies estratègiques, els objectius generals, les formacions i els plans de treball de l'estructura del CVM-BCN. El tema sorgeix d'entre les necessitats emergents, professionals i tècniques, detectades tant pels Circuits Territorials com pels diferents serveis, entitats i institucions que en formen part.
- **Donar coherència operativa i tècnica:** A partir del tema escollit, aquest articula els diversos espais de treball que hi emmarquen les seves accions. Així, s'assoleix una major coherència i integració que proporciona un paraigua operatiu i tècnic facilitant, així, la tasca encomanda.
- **Extrapolar aquest tema de treball anual a les diferents institucions que formen part del CVM-BCN** per a que l'assimilin en els diferents aspectes estratègics, organitzatius i formatius de la planificació que els hi és pròpia.

En tercer lloc, la millora del Circuit també ha passat per la **creació de Grups de Treball** que enguany s'ha concretat en la **metodologia d'anàlisi de casos**. Així, s'han dut a terme dues sessions de treball de les que n'ha sorgit un document amb indicacions tècniques. En aquestes hi han participat 11 professionals que formen part de diferents Circuits Territorials més la Secretaria Tècnica. Addicionalment, s'està formant un altre **Grup de Treball sobre violències masclistes i gent gran**, necessitat detectada en el marc dels gabinets de crisi del Protocol de Femicidi.

Pel que fa al **funcionament del Grup Motor del Circuit**, aquest s'ha reunit en 5 sessions de treball durant el període 2017-2018 i, entre d'altres, ha aprovat la creació d'una **comissió de formació** i la línia estratègica a treballar el proper any 2019. A més, la **Taula de referents** també s'ha reunit 3 vegades i, al seu torn, els **10 Circuits territorials**, un per districte, han fet un total de 42 sessions de treball i en tenen previstes 5 per acabar de tancar l'any.

En quant a la **Plenària del CVM-BCN**, aquesta es va reunir el passat 27 d'abril i s'hi van presentar els diferents plans de treball dels 10 Circuits territorials.

En darrer lloc, les millores del Circuit també han passat per la **realització d'accions formatives** adreçades als i les professionals que l'integren. Concretament:

Regidoria de Feminismes i LGTBI

- Dues formacions sobre el Protocol de Valoració del Risc (RVD-BCN) en les que s'hi van formar un total de 70 professionals del camp de la salut, serveis socials, Guardia Urbana, Mossos d'Esquadra i ensenyament.
- Una formació al Circuit territorial d'Horta-Guinardó sobre atenció a homes que exerceixen violència masclista, amb 25 professionals formades.
- Una formació sobre atenció a dones que volen separar-se i que pateixen violència masclista, amb 25 professionals formades.

En aquests moments està programada i pendent de realització una formació de reforç del rol de lideratge de les referents territorials, adreçada a 22 persones i que es durà a terme en dues sessions el desembre d'enguany; i una altra sobre protecció de dades en la marc del CVM-BCN. Aquesta segona acció formativa estarà oberta a tots i totes les professionals de tots els serveis que formen part del CVM-BCN amb un màxim de 200 persones participants.

D'altra banda, fora ja del Circuit però també dintre de l'àmbit de les **millores de la resposta institucional a les violències masclistes**, es considera **consolidada l'estratègia d'anàlisi conjunta de casos entre els PIADs, CSS i el SARA**. Així, el SARA continua tenint una professional específicament designada a aquesta anàlisi conjunta que, si cal, es desplaça al territori quan els PIADs i els CSS li requereixen per fer entrevistes. A més, es manté **l'espai interconsulta** per quan els PIADs i els CSS ho necessiten.

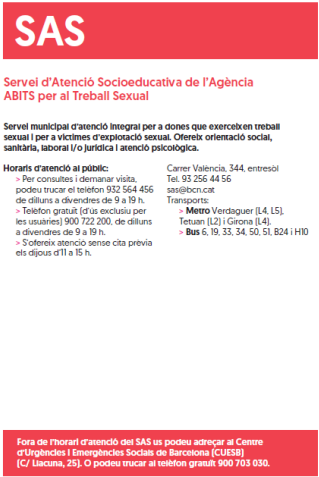
A més, enguany, i dintre del que seria la millora de les **metodologies d'intervenció en l'atenció específica** en funció de la diversitat sexual, els recursos econòmics, l'origen nacional i/o ètnic, la diversitat funcional, i l'edat, sense incórrer en la victimització múltiple, cal destacar diverses actuacions:

- Inici dels treballs per la **definició d'un model d'intervenció amb dones migrades**. S'ha començat a desenvolupar un **procés de diàleg i debat amb les pròpies dones migrades** pertanyents a les diferents comunitats que són més nombroses a Barcelona (xinesa, llatinoamericana, etc.). Així, a través de grups de treball dinamitzats per dones de la pròpia comunitat, a partir de gener de 2019, es detectaran i fixaran les necessitats d'ajust del model d'intervenció, i definiran les millores necessàries.
- Impartició de **formació sobre diversitat sexuals i abordatge de les violències masclistes en el col·lectiu LGTBI**. Adreçada als equips professionals del SARA, els PIADs, la Unitat de Tràfic d'Éssers Humans (UTEH) i la pròpia Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI, se n'han fet 3 edicions i en resta pendent una 4a abans de tancar l'any.
- Col·laboració de la UTEH en el dispositiu d'acollida del vaixell Open Arms a Barcelona, per facilitar la detecció i l'atenció de potencials víctimes del tràfic d'éssers humans. Així, s'entén que davant la realitat dels fluxos de persones refugiades que arriben a la ciutat, es fa necessari incloure la mirada del TEH en la seva atenció i assistència. S'han realitzat diverses reunions d'avaluació de les que han format part diferents agents implicats: BCN Ciutat Refugi, Creu Roja, UTEH, Institut Català de les Dones (ICD) i Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat en les que s'ha detectat la necessitat de definir mecanismes de coordinació i d'abordatge des d'una perspectiva integral d'aquest fenomen.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Totes aquestes actuacions, a més, es veuen reforçades per una **campanya informativa continuada sobre els recursos existents d'atenció a les persones que viuen violències masclistes**. Pel període 2017-2018 això s'ha concretat, entre d'altres, en:

- Dotar de continuïtat la **web específica que porta per títol BCN Antimasclista**⁴ i que centralitza tota la informació vinculada a l'abordatge integral de les violències masclistes a la ciutat.
- Seguir **utilitzant l'etiqueta #BCNantimasclista** fent èmfasi en donar a conèixer la xarxa de serveis existent.
- Dedicació d'un esforç important en donar informació de la xarxa de serveis a totes les persones que s'han atansat als **estands de prevenció i atenció** en casos de violències masclistes en contextos d'oci.
- L'edició d'un **nou llibret dels drets de les dones sobre assetjament sexual, assetjament moral per raó de sexe i assetjament psicològic o mobbing**. S'ha distribuït en format paper entre els diferents PIADs i altres equipaments municipals, i la versió digital està disponible al web de Feminismes Dones.
- L'elaboració i difusió de **4.000 exemplars d'un nou tríptic "Serveis municipals per a les dones"** que inclou informació bàsica i de contacte dels PIADs, el SARA, la Unitat de Tràfic d'Éssers Humans (UTEH), el Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH) i el Servei d'Atenció Socioeducativa de l'Agència ABITS per al Treball Sexual (SAS).

SAS

Servei d'Atenció Socioeducativa de l'Agència ABITS per al Treball Sexual

Servei municipal d'atenció integral per a dones que exerceixen treball sexual i per a víctimes d'exploatació sexual. Ofereix orientació social, sanitària, laboral i/o jurídica i atenció psicològica.

Horaris d'atenció al públic:

- Per consultes i demanar visita, podeu trucar el telèfon 932 564 456 de dilluns a divendres de 9 a 19 h.
- Telèfon gratuït (fius exclusiu per les usuàries) 900 722 200, de dilluns a divendres de 9 a 19 h.
- S'ofereix atenció sense cita prèvia els dijous d'11 a 15 h.

Correr València, 344, entresol
Tel: 93 256 44 56
sas@bcn.cat

Transporte:

- Metro Verdaguer (L4, L5), Tetuan (L2) i Girona (L4).
- Bus 6, 19, 33, 34, 50, 51, 824 i H10

La Regidoria de Feminismes i LGTBI s'encarrega de promoure la defensa dels drets i de les condicions de vida de les dones de Barcelona.
Amb aquest objectiu, l'Ajuntament de Barcelona compta amb una xarxa de serveis i recursos d'informació, assessorament i atenció que tenen per finalitat la promoció personal i social de les dones i la lluita contra qualsevol forma de discriminació i violència masclista.

900 900 120
CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

Fora de l'horari d'atenció del SAS us podeu adreçar al Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESSB) (C/ Lacumà, 25). O podeu trucar al telèfon gratuït 900 763 030.

Serveis municipals per a les dones

PIAD SARA UTEH SAH SAS

Ajuntament de Barcelona

⁴ Veure: <http://www.barcelona.cat/bcnantimasclista>

Regidoria de Feminismes i LGTBI

PIAD

Punts d'Informació i Atenció a les Dones

Serveis municipals de proximitat que ofereixen informació i atenció en tots aquells temes que interessen i preocupen les dones. Possibiliten l'accés a diferents recursos de la ciutat, de tipus laboral, associatiu, cultural i educatiu, entre d'altres. També ofereixen assessorament jurídic i psicològic gratuïts.

Cal concertar cita prèvia, de manera presencial en els horaris indicats en cada PIAD, o bé telefònicament al 936 197 311, en horari de dilluns a divendres de 9 a 14 hores i de dilluns a dijous de 16 a 19 hores.

PIAD CIUTAT VELLA
Carrer Nou de la Rambla, 45
dimarts, 13 a 14 h / dijous, 15 a 16 h

PIAD EIXAMPLE
C/ Calabria, 264
[accés pels jardins de Rosa Dautouf]
dimecres, 17 a 18 h / divendres, 9 a 10 h

PIAD SANTS-MONTJUÏC
Pas de Fructuós Gelabert, 2
dimarts 19 a 20 h / dijous, 13 a 14 h

PIAD LES CORTS
Plaça Comas, 18
dilluns, 18 a 19 h / dimarts, 10 a 11 h

PIAD SARRIÀ-SANT GERVASI
Pl. Consell de la Vila, 7
dimecres, 10 a 11 h / dijous 16 a 17 h

PIAD GRÀCIA
Plaça de la Vila de Gràcia, 2
dilluns, 19 a 20 h / divendres, 12 a 13 h

PIAD HORTA-GUINARDO
Carrer Arenys, 75
dilluns, 9 a 10 h / dimarts, 18 a 19 h

PIAD NOU BARRIS
Plaça Major de Nou Barris, 1
dimecres, 16 a 17 h / dijous, 11 a 12 h

PIAD NOU BARRIS ZONA NORD
Av. Rosas de Peguera, 25
dijous, 10 a 11 h

PIAD SANT ANDREU
Carrer Foradada, 36
dimarts, 12 a 13 h / dijous, 17 a 18 h

PIAD SANT MARTÍ
Gran Via de les Corts Catalanes,
837, 2a planta
dilluns, 15 a 16 h / dimecres, 11 a 12 h

SARA

Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida

Servei municipal d'atenció integral adreçat a dones, infants i adolescents en situació de violència masclista, i a persones del seu entorn pròxim directament afectades.

El SARA ofereix:

- Informació i assessorament.
- Tractament psicològic.
- Assessorament legal.
- Accés als recursos de protecció específics.
- Servei d'inserció laboral.
- Assessorament a professionals.

A qui s'adreça:

- Dones, independentment de la seva orientació sexual, infants i adolescents de la ciutat.
- Adolescents víctimes de relacions afectivosexuals abusives, actes d'homofòbia o lesbofòbia.
- Persones de l'entorn proper de les persones que han patit situacions de violència masclista.

Horaris d'atenció al públic:

- Cita prèvia:** trucada de dilluns a divendres de 8 a 20 h.
- Si tens de 12 a 17 anys truca al 932 915 950 o escriu-nos a sara.jove@bcn.cat**
- Urgències:** si no podes trucar abans, veniu de dilluns a divendres no festius de 9 a 17 h.

Carrer Maria Curie, 16
Tel. 932 915 910
sara@bcn.cat
Transporte:
→ Metro Llacuna (L4)
→ Bus 47, 71, 73, 76, 122, B19 i N6.

Fora de l'horari d'atenció del SARA us podeu adreçar al Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB) [C/ Llacuna, 25]. O podeu trucar al telèfon gratuït 900 703 030.

UTEH

Unitat de Tràfic d'Essers Humans

La Unitat contra el Tràfic d'Essers Humans és un servei de l'Ajuntament de Barcelona que presta atenció integral (psicològica, social i jurídica) a les persones víctimes del tràfic d'essers humans i assessora a les entitats socials i professionals que no requereixin, oferint formació especialitzada.

Tel. 677 445 190
unitatTEH@bcn.cat

SAH

Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes

Servei municipal que ofereix informació, assessorament i atenció als homes que volen aconseguir relacions sentimentals construïdes des de la no-violència, el respecte i la igualtat.

Horaris d'atenció al públic:

- Matí:** De dilluns a dijous 9 a 14 i de 15 a 20 h.
- Tarda:** Divendres de 9 a 15 h.

Carrer Garcilaso, 23-27
Tel. 93 349 16 10
sah@bcn.cat
Transporte:
→ Metro La Sagrada Família (L1, L5, L9, L10)
→ Bus 62, 96, 125 i H8

A més, aprofitant que la campanya del 25 de Novembre d'enguany va adreçada **als i les joves**, s'ha creat un grup de treball amb professionals de SARA, SAH i PIAD que atenen adolescents per tal de preparar una **campanya comunicativa específica dirigida a aquest col·lectiu**. La finalitat és potenciar els serveis d'atenció a joves en situacions de violència masclista, amb l'objectiu de reforçar i ampliar el treball en xarxa i facilitar l'accés i l'atenció als joves que es trobin en aquesta situació. És a dir, **difondre els serveis SARA-Jove, SAH-Jove i PIAD-Jove** en adolescents que han estat o es troben en situació de violència masclista, ja sigui com a víctimes (SARA/PIAD) o com a agressors (SAH).

Per últim, que fa al **protocol de dol de ciutat davant de feminicidi o intent de feminicidi**, lamentablement des de novembre de 2017, s'ha activat en 4 ocasions: al desembre de 2017 davant l'assassinat d'una dona a Ciutat Vella; a principis d'agost per l'assassinat d'una dona a Sants; a finals del mateix mes, per un altre assassinat a Nou Barris; i, per darrera vegada, el passat mes de setembre per una altra dona també a Sants.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
b) Milliores de la resposta institucional				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.8	Avaluació del Circuit Barcelona contra la violència masclista i establir les millores pertinents en base a les recomanacions de l'avaluació. Donar un nou impuls interinstitucional i de col·laboratge.	Finalitzada	Ø	Ø
2.9	Avenç en metodologies d'intervenció en l'atenció específica en funció de la diversitat sexual, els recursos econòmics, l'origen nacional i/o ètnic, la diversitat funcional, i l'edat, sense incórrer en la victimització múltiple en els processos d'atenció.	Pendent	Pendent	En execució
2.10	Incorporació de l'estratègia d'anàlisi conjunta de casos entre els PIADs, CSS i el SARA. Consolidació dels espais d'assessorament o interconsulta entre professionals per analitzar els casos i valorar el seu abordatge.	En execució	En execució	Finalitzada
2.11	Avenç en el model d'intervenció amb dones migrades que no tenen papers.	Pendent	En execució	En execució

Regidoria de Feminismes i LGTBI

2.12	Definició de millores en els mecanismes de detecció i atenció de la violència masclista que viuen les dones grans de manera coordinada i comptant amb l'assessorament de les entitats de gent gran de la ciutat.	Pendent	Pendent	En execució
2.13	Desplegament, al llarg del mandat, d'una campanya informativa continuada sobre els recursos existents d'atenció a les persones que viuen violències masclistes.	En execució	En execució	En execució
2.14	Elaboració d'un protocol de dol de ciutat, definit conjuntament amb els moviments feministes de la ciutat que permeti visibilitzar el rebuig institucional de manera sistemàtica i ferma davant el feminicidi o intent de feminicidi i coordinar els diferents actors institucionals implicats i tota l'atenció individual, familiar i comunitària necessària.	Finalitzada	Ø	Ø

c) Ampliació dels recursos bàsics per la recuperació.

La Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista fixa el dret d'accés a un **habitatge** i el dret a l'**ocupació** i a la **formació** ocupacional com a **elements clau per la recuperació** de les dones que es troben en situació de violència, la garantia dels quals recau, en gran mesura, entre les competències municipals.

Per això, en aquest àmbit la MG prioritza, en primer lloc, **l'augment del nombre de places d'acollida** per a dones i fills/es víctimes de violència masclista. A finals del 2018 **el total de places disponibles és de 204**, en acolliment d'urgència, llarga estada i autonomia. L'increment és obvi, doncs, si tenim en compte que el total de places en el dispositiu d'acollida durant el 2017 era de 175, el 2016 era de 154, i durant el període 2014-2015 era de 104.

De forma desglossada, segons tipus d'acolliment, la disponibilitat de places actual és la següent:

- Per **acolliment d'urgència**, el Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència (CMAU-VM) compta amb 27 places. A més, el dispositiu d'acolliments disposa de 5 places contractades amb SICAR per a dones víctimes de TEH-ES. Això fa un total, doncs, de 32 places d'urgència.
- En el cas dels recursos que combinen **acolliments d'urgència i de llarga estada**, es disposa de 15 places contractades amb l'Associació In Via i de 25 places a la Casa Sirga de la Fundació SURT. A més, també es compta amb places d'urgència per 3 unitats familiars i de llarga estada per a 6 unitats familiars més al recurs de Càritas. En total, doncs, 40 places més 9 unitats familiars.
- Pel que fa als recursos exclusius **d'acolliment de llarga estada**, l'Ajuntament de Barcelona disposa de 27 places a la Casa d'Acollida per violència masclista (CA-VM), gestionada pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSBCN), 15 places a la Casa d'Acollida de l'Associació Lligam, 12 places al pis tutelat Llar de Pau-Filles de la Caritat i 9 places a l'Espai

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Ariadna per violències masclistes i drogoaddicció⁵. El total, doncs, és de 63 places d'acolliment de llarga estada.

- En quant a l'**acolliment d'autonomia**, actualment es disposa de varis pisos gestionats pel CSSBCN, amb 20 places per a violència masclista i 6 places per a víctimes de TEH-ES. A més, també es compta amb 12 places en pisos de l'Associació de Prohabitatge i 5 places en pisos de l'Associació de Provivienda. A banda, també estan disponibles 3 places en un pis d'alta autonomia contractat a la Companyia Filles de la Caritat. Això fa un total de 46 places en aquesta modalitat d'acolliment.

D'altra banda, i **també en el marc dels recursos habitacionals**, a gener de 2018 va entrar en vigor l'**Acord marc** per a l'**homologació/designació d'entitats** i de fixació de les condicions dels successius contractes de **serveis d'acolliment d'urgència, llarga estada i fase d'autonomia** per a dones víctimes de violència masclista i llurs fills i filles. Aquest, que té una vigència prevista de 2 anys, és el **mecanisme que ha permès ampliar les places del dispositiu d'acollida** per violència masclista de l'Ajuntament de Barcelona. A més, i amb la finalitat de garantir el seu bon funcionament, durant el mes de març de 2018 es va crear una adaptació del Protocol d'articulació del SARA i el CMAU-VM amb la casa i pisos d'acolliment de llarga estada del CSSBCN i de l'acord marc. Es tractava, en definitiva, de **garantir la coordinació i l'articulació del SARA amb els diferents recursos d'acolliment**.

També el passat mes de març, i amb l'objectiu de realitzar un **control de qualitat** de tots els recursos d'acolliment per violència masclista, es van elaborar **qüestionaris individuals de satisfacció**, traduïts a diferents llengües, que les persones acollides responen tant en format paper com digital. Aquests qüestionaris estan adaptats per la fase d'urgències, la fase de llarga estada i la fase d'autonomia, i s'estructuren en 2 blocs: l'equipament de la casa o pis d'acollida, i l'atenció professional rebuda.

Adicionalment, just **a finals del 2018 es posaran en marxa els 10 pisos** del Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona que, a setembre de 2017, es va aprovar traspasar al CSSBCN. La meitat d'aquests 10 pisos es destinaran a la UTEH, 4 seran d'autonomia i el darrer s'adreçarà a dones i llurs fills i filles que han patit violència masclista i es troben en situació de consum de substàncies.

Així mateix, s'està treballant amb el Patronat de l'Habitatge per a **posar en marxa un edifici sencer que pugui destinar tots els seus pisos a casa d'acollida de llarga estada**. Segons les estimacions realitzades en base als plànols, l'edifici consta de 5 pisos que podrien ser destinats a crear un nombre aproximat de 30 places d'acolliment, tenint en compte que a cada pis de 70m² hi cabrien unes 6 places. S'estan realitzant els tràmits per fer-ho possible i es preveu que es pugui posar en marxa entre el **2019 i el 2020**.

Enguany també s'han realitzat **millores tant a la Casa d'Acollida com als Pisos d'Acollida** per violència masclista que gestiona el CSSBCN. Concretament, a la casa s'ha reparat el tendal de la

⁵ El 2018 s'ha traspassat el projecte Espai Ariadna al CSSBCN, gestionat per la Fundació Salut i Comunitat. Cal recordar que aquest té per objectiu l'acolliment en fase d'urgències, llarga estada i autonomia per a dones i les seves filles i fills a càrrec que requereixen un espai d'intervenció integral on s'abordi la situació de violència, de drogodependència i salut mental en un entorn segur.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

terrassa, s'ha instal·lat fibra telefònica, s'han ubicat lliteres de 3 places amb els respectius matalassos i s'han adquirit varis electrodomèstics de cuina (rentaplats, liquidadora, etc.). En el cas dels pisos les millores han consistit en la instal·lació d'armaris de cuina i aire condicionat en dos dels habitatges, una porta d'alumini per tancar la sortida al balcó, i en pintar dos dels habitatges.

Més enllà dels recursos estrictament d'acolliment, i en l'àmbit de l'**habitatge social**, durant el mes d'abril del 2018 es va convocar la Comissió de validació i adjudicació de la convocatòria de 36 habitatges amb protecció oficial en règim de lloguer per a persones social i econòmicament vulnerables. La convocatòria prioritza persones que provenen de recursos municipals d'acollida i, per tant, també s'orienta a dones i fills i filles en acolliment per violència masclista. La renda de lloguer d'aquests habitatges en cap cas és superior al 30% dels ingressos i si s'acrediten uns ingressos mínims de 0,37 IRSC pot ser subvencionada per l'administració. Durant aquest mes de setembre del 2018 ja s'ha fet entrega de les claus dels primers 12 pisos.

Tanmateix, considerant que l'**accés a l'ocupació i la presència al mercat de treball** també és clau per la recuperació de situacions de violència masclista, la MG preveu el **reforç i impuls de nous projectes de formació ocupacional i d'inserció laboral**. Per això, l'Estratègia per l'Ocupació de Barcelona (2016-2020) preveu la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les actuacions que es portin a terme i promou actuacions específiques dirigides als col·lectius vulnerables entre els quals es contemplen les dones en situació de violència masclista. En aquest marc, les principals actuacions dutes a terme durant període 2017-2018 són les següents:

- En marc del **Programa Treball i Formació** s'han proveït 32 places de **Plans d'Ocupació (PO)** per a poder contractar, durant 12 mesos, a dones en situació de violència masclista i/o atur de llarga durada. Es tracta d'un programa de contractació directa amb l'objectiu de facilitar la seva reactivació i reciclatge professional, recuperant la seva autoestima i disposant d'una experiència de valor de cara a la seva posterior recerca de feina, adquirint competències laborals mentre duen a terme projectes d'interès col·lectiu. Els contractes es van iniciar entre desembre de 2017 i gener de 2018 i 12 de les dones contractades van ser derivades del programa SARA. Aquestes han treballat de visualitzadores, de documentalista digital i d'agent ambiental. Des de l'inici dels PO, la tècnica d'inserció laboral del SARA ha fet seguiment tant amb la tècnica de referència de Barcelona Activa com amb les dones participants.
- En aquests moments estan pendents d'aprovació definitiva **tres projectes d'inserció sociolaboral** dirigits a dones en situació de violència masclista en el marc de la convocatòria del **programa** de subvencions per a l'impuls socioeconòmic del territori "**Impulsem el que fas**". Aquesta convocatòria de subvencions municipals té com a objectiu impulsar projectes vinculats als barris i districtes de Barcelona en l'àmbit del desenvolupament local en diverses modalitats, una d'elles l'ocupació i la inserció sociolaboral.
- Continua actiu el **programa d'inserció sociolaboral Làbora** per a persones usuàries de Serveis Socials, amb itineraris d'acompanyament i seguiment personalitzat d'orientació,

Regidoria de Feminismes i LGTBI

recerca de feina, capacitació i inserció laboral. Les **dones en situació de violència masclista són un dels col·lectius prioritaris del programa**. En el marc del programa Làbora, doncs, s'atenen de forma personalitzada les dones derivades del SARA. Des de gener a setembre de 2018 se n'han atès 19 i, com ja va sent habitual, les dones valoren molt positivament el programa. A més, cada any la col·laboració és més fluida i les derivacions es fan de forma més precisa. Així, des de 2017 s'han establert accions de millora consensuades amb les persones responsables del programa i, per exemple, s'ha dissenyat una fitxa de derivació on el personal tècnic del SARA pot detallar les especificitats en relació al procés de recuperació de la dona usuària, el seu perfil professional, les accions realitzades a l'espai d'inserció del SARA, i la concreció de les demandes o motius de la derivació.

Per la seva banda, durant el 2017 els PIADs van fer 46 derivacions al Làbora tot i que només tenien 40 places assignades. Per això, el 2018 es va ampliar l'assignació a 50 places. Aquest nombre, però, ja ha estat superat en més d'un 20% el mes de setembre, donat que ja s'hi havien derivat 61 dones.

- El **Programa Treball als Barris** és un programa d'inserció sociolaboral que, entre d'altres, també s'adreça a dones que es troben en situació de violència de barris desfavorits de la ciutat de Barcelona.

També dintre de l'àmbit de les oportunitats laborals, però des d'una altra perspectiva, cal tenir en compte que, amb l'aprovació del Decret d'Alcaldia de "Contractació Pública Sostenible", s'inclou als **contractes públics amb empreses privades una clàusula de "Contractació de persones en situació d'atur amb dificultats especials d'inserció laboral o d'exclusió social"**. Barcelona Activa és l'òrgan de l'Ajuntament encarregat d'impulsar aquesta clàusula entre les unitats de l'administració municipal que publiquen licitacions, i també de fer-ne la gestió per tal de proveir de persones candidates a les empreses adjudicatàries. Per assolir aquests objectius, el 2018 s'ha **creat una oficina tècnica específica per l'impuls d'aquesta clàusula**.

Les persones preseleccionades per cobrir les ofertes de les empreses adjudicatàries que han de complir amb la clàusula, provenen dels programes municipals d'inserció sociolaboral i també de les entitats sociolaborals de la ciutat que atenen a persones amb dificultats d'inserció laboral. Per això, en el marc de les actuacions d'impuls de la clàusula estan previstes **accions de difusió entre les entitats i serveis que també treballen en l'àmbit de les violències masclistes**.

I, de cares a les empreses, la MG també preveu **l'impuls dels protocols contra les violències masclistes, tant a les empreses públiques com a les contractades per l'Ajuntament**. Així, en aplicació del Decret d'Alcaldia de Contractació Pública Sostenible s'incorpora **una altra clàusula social** als contractes que es formalitzen que fa referència a la necessitat d'implementar **mesures contra l'assetjament sexual i per raó de sexe**. Des de novembre de 2017, **els contractes adjudicats per l'Ajuntament, l'IMSS, l'IMI, l'ICUB i l'IMEB que inclouen aquesta clàusula han estat 50**.

A més, també està inclosa la clàusula **"Contractació de persones en situació d'atur amb dificultats especials d'inserció laboral o d'exclusió social"**, un dels col·lectius objecte de la clàusula és el de dones en situació de violència masclista.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
c) Ampliació dels recursos bàsics per la recuperació				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.15	Augment del nombre de places d'acollida per a dones i fills/es víctimes de violència masclista.	En execució	En execució	En execució
2.16	Revisió dels criteris d'accés a pisos de protecció social per augmentar la cobertura en casos que tradicionalment han quedat exclosos, informant a les dones de les possibilitats d'accés.	En execució	En execució	En execució
2.17	Impuls de la inclusió de protocols contra les violències masclistes a les empreses, tant les públiques com amb les contractades per l'Ajuntament. I garantia de l'atenció especialitzada a les violències en aquest àmbit en els diferents serveis municipals.	En execució	En execució	En execució
2.18	Reforç i impuls de nous projectes de formació ocupacional i d'inserció laboral per les dones que viuen o surten de qualsevol situació de violència masclista.	En execució	En execució	En execució

d) Suport a la societat civil organitzada i a les persones de l'entorn de les dones.

L'abordatge de les violències masclistes **necessita de la implicació de tots els agents socials, especialment els més propers a les persones que viuen aquesta violència**. En aquest sentit, s'estableix la **necessitat d'incrementar el recolzament** a la societat civil organitzada i molt especialment de les associacions de dones ja que reben un important nombre de derivacions i realitzen acompanyaments que no cobreixen els serveis d'atenció. Així mateix, també es posa de manifest **l'important paper dels actors educatius, entitats de lleure, centres esportius, etc.**, per a realitzar una **primera detecció i acompanyament** de les víctimes cap als serveis.

Per una banda, doncs, per fer efectiu el suport a les entitats s'han **subvencionat 26 projectes d'atenció a dones i infants en situació de violència masclista** amb una dotació total de **169.400€**. Cal tenir en compte que enguany ha augmentat tant el nombre de projectes subvencionats com la quantitat atorgada, que ha passat de 128.155€ a 169.400€. És a dir, ha crescut un 32%.

Pel que fa a la coordinació i el suport a les entitats socials que realitzen atenció i acompanyament a les dones i als infants i adolescents en situacions de violència aquesta continua articulant-se a través del **Grup de Treball d'abordatge de les Violències Masclistes (GTVM)** del Consell de les Dones de Barcelona. El GTVM, constituït el 2016, s'ha reunit dues vegades durant el període 2017-2018, el 26 de febrer i el 14 de maig, amb una participació de 21 dones. En ambdues trobades s'ha fet cert **balanç del funcionament del propi GTVM** ja que es planteja la necessitat d'**aprofundir i concretar la seva metodologia de treball**. En aquest sentit, s'ha considerat pertinent fer reunions cada dos mesos, alternant la presència municipal, i hi ha consens en **l'avenç que representa el fet que les entitats puguin participar en el Circuit Barcelona contra la violència masclista**. Es creu que el GTVM pot aportar-hi una major dotació

Regidoria de Feminismes i LGTBI

de contingut, un avenç en la incorporació de la perspectiva feminista i una major facilitat per incloure l'abordatge de tot tipus de violències masclistes.

També amb l'objectiu de millorar el funcionament del GTVM, des de l'Ajuntament s'ha enviat una proposta de temes a treballar conjuntament que el propi grup de treball ha prioritzat, i s'ha consensuat que el Plenari del Consell de les Dones sigui sempre informat de les activitats del GTVM. Des de la Regidoria de Feminismes i LGTBI es posa en valor l'existència de la relació política entitats-Ajuntament i es manifesta la voluntat municipal de treballar conjuntament amb les entitats per tal que **el GTVM esdevingui un veritable espai d'incidència política**.

D'altra banda, tal com ja s'ha explicat anteriorment, un dels principals avenços en la implantació de la MG, pel període 2017-2018, ha estat el **desplegament efectiu del treball comunitari dels PIADs per sensibilitzar, identificar i prevenir la violència masclista des d'una vessant comunitària**. De forma general, algunes de les actuacions de treball comunitari que es duen a terme són les següents:

- Presentacions del servei amb la finalitat d'apropar-lo a les dones i a les associacions i entitats del territori.
- Xerrades i formacions sobre els drets de les dones a càrrec de les assessores jurídiques del servei.
- Tastet de diferents tallers que s'ofereixen, que pot ser a demanda dels col·lectius de dones i entitats del territori.
- Activitats de cine-fòrum i contacontes.

Durant l'any 2017 es va iniciar un format de jornades en col·laboració amb diferents centres de salut al voltant de les diferents diades, el 25 de novembre, el 8 de març o el dia de la salut de les dones. Fruit dels bons resultats que tingué aquest treball conjunt, al llarg del 2018 s'ha continuat mantenint i ampliant la **col·laboració amb els diferents CAP de la ciutat**. A més, els PIADs, en el marc del seu treball comunitari continuen participant a les taules de salut dels plans comunitaris o de barri que s'acorden cada any amb els Districtes.

A més, des de la intervenció comunitària dels PIADs també s'ha realitzat un **acompanyament tècnic a la Taula de Dones de La Marina**, específicament al seu projecte "Espais Liles" que té per objectiu **fomentar la prevenció i sensibilització en violència masclista entre els diferents actors del territori**. Per aquest motiu, des del PIAD es va mantenir una assistència continuada a les reunions de la Taula per tal de realitzar un reforç tècnic dels diferents recursos del dispositiu municipal per a dones en situació de violència masclista, els indicadors de detecció de violència masclistes i diferents eines i recursos sobre què fer davant una situació de violència masclista. La **valoració** d'aquesta intervenció és **molt positiva** ja que ha permès que **les dones de la Taula esdevinguin agents de detecció i prevenció al seu territori**.

Per últim, al districte de Sant Martí també s'ha realitzat un **acompanyament tècnic a un grup de dones que es va constituir de manera informal** després de la realització de tallers del PIAD. Per fer-ho es van facilitar tres sessions de treball per tal que les dones es constituïssin com a grup autònom alhora que es va informar sobre els diferents recursos municipals per organitzar activitats, xerrades, etc. Aquesta experiència també ha resultat molt positiva per les dones i

Regidoria de Feminismes i LGTBI

des del PIAD s'hi continua col·laborant recolzant les diferents accions engegades que s'adrecen a la prevenció i sensibilització de violències masclistes.

El 2017 van participar en les diferents intervencions i accions comunitàries dels PIADs un total de 6.238 persones, passant a ser 11.769 en el que portem de 2018.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
d) Suport a la societat civil organitzada i a les persones de l'entorn de les dones				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.19	Augment de la coordinació i el suport a les entitats socials pel treball imprescindible i complementari als serveis públics que realitzen d'atenció i acompanyament a les dones i als infants i adolescents en situacions de violència.	En execució	En execució	En execució
2.20	Enfortiment del treball comunitari dels PIADs, la informació i assessorament a les persones de l'entorn de les dones pel que fa al seu rol en les situacions de detecció de violència masclista.	Pendent	Pendent	En execució

e) Reforç i definició dels criteris d'intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència.

L'aplicació de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència planteja l'obligació ineludible d'atendre i intervenir davant la detecció de risc per violència masclista de nens, nenes, nois i noies. Per aquest motiu, s'estan desplegant actuacions orientades a **reforçar i definir els criteris d'intervenció per la recuperació d'infants i adolescents.**

Enguany cal destacar la **finalització dels treballs per protocolitzar l'exploració d'ofici a menors** a partir de denúncies o bé per l'actuació d'ofici de Mossos d'Esquadra, la Fiscalia o la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA). En aquests casos la Fiscalia o bé la DGAIA requereixen una exploració i valoració del risc dels menors. Per això s'han definit criteris, continguts i processos de treball per a la detecció i exploració en el tractament dels infants en una fase de la intervenció professional dirigida a **recollir de manera sistemàtica i ordenada la informació necessària** per conèixer què passa, a qui li passa i quins són els antecedents.

A més, el **SARA ha consolidat l'aplicació d'un procediment específic de seguiment a mig i llarg termini** dels infants i adolescents que han estat víctimes de violència. L'objectiu d'aquest és vetllar i assegurar la seva recuperació efectiva.

En relació als i les adolescents, tal i com s'explicava anteriorment, s'està treballant per **millorar l'estratègia de difusió del SARA Jove i el SAH Jove**. Així, aprofitant que la campanya del 25 de Novembre d'enguany va adreçada als i les joves, s'ha creat un grup de treball amb professionals de SARA, SAH i PIAD que atenen adolescents per tal de **preparar una derivació de la campanya comunicativa específicament dirigida a aquest col·lectiu.**

Regidoria de Feminismes i LGTBI

D'altra banda, des del Departament de Promoció de la Infància s'està implementant un **programa**, iniciat en el període anterior, per **prevenir l'abús sexual i el maltractament infantil des dels equipaments municipals** amb presència d'infants, com són els esportius, les biblioteques, els casals infantils i ludoteques, els centres cívics, etc. Aquest programa té per objectiu garantir que aquests equipaments siguin el màxim segurs (zones de risc 0), i on la ciutadania pugui trobar professionals capaços de saber reaccionar davant de situacions de revelació d'algun tipus de maltractament infantil i/o abús sexual. Actualment es troba en fase d'implementació, amb la realització de la diagnosi, a les Biblioteques i, seguidament, es continuarà amb els Centres Cívics.

Pel que fa les propostes recollides en l'informe tècnic propositiu per als Centres Esportius Municipals (CEM), se n'ha fet **la devolutiva a l'Institut Barcelona Esports, que ha apostat per impulsar un protocol contra l'abús sexual infantil específic pels CEMs**, que ara mateix es troba en fase d'elaboració. El retorn de l'informe tècnic per als Casals Infantils i Ludoteques municipals es farà properament als Districtes.

Paral·lelament, des de la **Taula Interinstitucional per la prevenció de l'abús sexual i el maltractament infantil**, celebrada el gener del 2018, en van sorgir **3 grups de treball** -un dedicat a la formació, un sobre els protocols, i un altre centrat en els recursos i les bones pràctiques- que durant el 2018 s'han reunit dues vegades. Un d'ells, el grup de treball de formació, ha tingut com a resultat la creació d'una proposta de pla de formació municipal en matèria d'abús sexual infantil, que començarà a implementar-se parcialment el 2019. D'altra banda, s'ha creat un apartat dedicat específicament a la prevenció de l'abús sexual infantil a la pàgina web municipal d'infància, on s'hi recullen tots els protocols vigents i alguns recursos per a l'abordatge d'aquest tema amb els i les professionals i amb els propis infants.

Durant el 2018 també s'ha iniciat **un grup de treball tècnic sobre violències sexuals a la infància i adolescència** per tal de conèixer la situació actual de la intervenció en casos atesos en els serveis municipals de Barcelona en que es dona violència sexual en la infància i adolescència, establir criteris per l'abordatge d'aquesta violència sexual, i establir els mecanismes d'articulació entre els serveis que intervenen en aquestes situacions. Els serveis municipals que hi han participat han estat serveis socials bàsics, serveis de dones, serveis específics d'atenció a les violències masclistes, EAIA's, serveis de promoció de la Infància i l'adolescència, i serveis de salut. En total s'han realitzat 3 reunions i es preveu continuar la tasca d'aquest grup al 2019.

Pel que fa a la **garantia, des del treball comunitari dels PIADs**, i amb major formació al professorat, monitors de lleure i altres actors clau, **d'una millor detecció de les violències masclistes que puguin viure els infants i els/les adolescents**, si bé precisament aquesta vessant del treball comunitari d'aquest servei encara es troba pendent de concreció, si que s'han dut a terme **una sèrie d'activitats adreçades a la prevenció de violències masclistes en infants i adolescents durant el 2018**. Són les següents:

- Exposició "Violència masclista en la parella: desmuntem mites?" al CIAJ de Ciutat Vella del 14 de febrer al 8 de març.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

- Contes no sexistes amb Gogaritxi i els seus Vindicantes a la Biblioteca Jaume Fuster l'1 de març.
- Taller "Un món d'emocions" a la Biblioteca Vallcarca - Els Penitents el 14 d'abril.
- Taller "No hi ha gèneres musicals masclistes" als Casals infantils Vallbona i Ciutat Meridiana el 20 d'abril.
- Xerrada d'assessorament jurídic "Actuacions en casos de violència masclista i agressions sexuals" al Casal dels Infants el 12 de setembre.

De fet, encara hi ha 4 actes més programats fins a final d'any en relació a la infància i l'adolescència des dels PIADs.

Per últim, des de la Direcció de Feminismes i LGTBI s'han programat diverses accions formatives vinculades a la intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista. Per un costat, s'han realitzat **dues edicions d'una formació sobre Intervencions en Abusos sexuals en la Infància**. Els seus objectius eren proporcionar eines per la detecció d'abusos sexuals, tant en infants com en les dones, oferir un marc conceptual comú d'abordatge que faciliti la intervenció amb les persones afectades i conèixer el marc d'intervenció i la seva complexitat. D'altra banda, i en relació la *Mesura de Govern per a la implementació del Model d'intervenció amb infants i adolescents en situacions de violència masclista des del context dels serveis socials públics de la ciutat de Barcelona*, s'han realitzat diverses edicions d'una formació específica de "Violència masclista amb infants i adolescents: Informació i recursos per a la intervenció" adreçada als CSS de la ciutat, on de moment han participat dos centres.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
e) Reforç i definició dels criteris d'intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.21	Inici d'un grup de treball per revisar i millorar el model d'atenció a la infància i adolescència víctimes de violències masclistes.	Pendent	Pendent	En execució
2.22	Definició de criteris per la detecció i l'exploració en el tractament dels infants i els/les adolescents, mitjançant la coordinació i el treball en xarxa en l'atenció entre els CSS i el SARA.	Pendent	En execució	En execució
2.23	Avenç en un procediment de seguiment a mig i llarg termini dels infants i els/les adolescents que hagin estat víctimes de violència masclista per assegurar la seva total recuperació.	Pendent	En execució	Finalitzada
2.24	Garantia, des del treball comunitari dels PIADs, i amb major formació al professorat, monitors de lleure i altres actors clau, d'una millor detecció de les violències masclistes que puguin viure els infants i els/les adolescents.	Pendent	Pendent	Pendent
2.25	Reforç dels mecanismes de seguiment des de les escoles, centres oberts i entitats de lleure amb aquells infants i adolescents que s'hagi detectat que viuen situacions de violència masclista.	Pendent	Pendent	Pendent

Regidoria de Feminismes i LGTBI***f) Actuacions vinculades al sistema judicial.***

L'assoliment de millores en els processos judicials és molt important de cares a garantir **respostes adequades a les necessitats de les dones i evitar la seva doble victimització**. Per això, des de la Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI s'ha **continuat realitzant reunions amb la jutgessa degana** que han permès **consolidar l'espai de diàleg** creat el 2016 (la propera reunió es preveu a inicis del 2019). En aquest sentit, és rellevant l'assistència regular a la taula de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual (Taula TEH-ES) de la magistrada assignada per formar-hi part.

També en l'àmbit de les actuacions vinculades al sistema judicial, **s'impulsen i es recolzen específicament els projectes d'acompanyament en el procés judicial, en el que les entitats de dones realitzen una tasca qualificada**, informant a les dones i vinculant-les a la xarxa d'atenció. Per això, del total de **projectes subvencionats enguany, 8** estaven **centrats precisament en l'acompanyament als jutjats**. A aquests se'ls ha recolzat amb un total de **58.100€**.

Per últim, pel que fa a **la personació com a acusació particular, per part de l'Ajuntament, en els procediments penals en el cas de lesions greus, assassinat o temptativa d'homicidi de les dones**, entre novembre de 2017 i octubre de 2018, s'ha dut a terme pels següents fets:

- El cas que va tenir lloc el dia 10 de març de 2017 al Districte de Nou Barris, amb resultat de mort d'un fetus i greus lesions de la mare. Va ser admesa la personació de l'Ajuntament com acusació popular, i el procediment està en tràmit.
- Pel cas de violència masclista que malauradament va causar la mort el dia 21 d'abril de 2017 d'una veïna de la ciutat de Barcelona, on es va desestimar la personació de l'Ajuntament com acusació particular estant pendent de resolució de recurs d'apel·lació la decisió judicial de no admissió.
- Pel cas per la mort al Raval el dia 10 de desembre de 2017 d'una veïna de Ciutat Vella. Amb tot, es va acordar la inadmissió de la personació de l'Ajuntament perquè el jutjat d'instrucció que porta la investigació entenia que no es tractava d'un supòsit de violència masclista, l'Audiència va confirmar la decisió judicial.
- Pel cas que va tenir lloc al barri de Sant Martí on una dona va resultar morta, i també el seu nadó d'onze mesos presumptament a mans del seu marit o parella, que presumptament es va suïcidar posteriorment. Per aquesta raó l'Ajuntament no va formular petició de personació com acusació, doncs d'acord amb l'art. 130.1.1 del Codi Penal la responsabilitat criminal s'extingeix per mort del reu.

Des de la Direcció de Serveis Jurídics en aquests moments s'està preparant un document, que no serà un protocol sinó segurament una instrucció de l'alcaldia, que contingui els criteris de personació de l'Ajuntament de Barcelona en procediments de l'àmbit de la jurisdicció penal.

Per la seva banda, els PIADs continuen donant informació a les famílies quan l'Ajuntament es persona en els casos penals per violència masclista.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
f) Actuacions vinculades al sistema judicial				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.26	Establiment d'un diàleg amb la judicatura de Barcelona per assolir millores en els processos judicials evitant la doble victimització de les dones (revictimització) per obrir espais d'interlocució, coneixement mutu i treball conjunt d'anàlisi de les situacions, i col·laborar en la formació de l'estament judicial en el procés de les dones.	En execució	En execució	En execució
2.27	Impuls i recolzament dels projectes d'acompanyament en el procés judicial, en el que les entitats de dones realitzin un acompanyament qualificat, informant a les dones i vinculant-les a la xarxa d'atenció.	En execució	En execució	En execució
2.28	Personació com a acusació particular en els procediments penals en el cas de lesions greus, d'assassinat o temptativa d'homicidi de la dona, coordinant amb altres administracions els procediments per aconseguir el consentiment de les famílies.	En execució	En execució	En execució

g) Actuacions per visibilitzar i reforçar la intervenció en matèria de violència sexual i comunitària.

El tràfic d'éssers humans en general, i en particular amb fins d'explotació sexual (TEH i TEH-ES respectivament), és un problema social molt complex que s'ha d'afrontar des de la voluntat política, la dedicació de recursos adequats i la coordinació interinstitucional sòlida i fluida. A banda, tot i unes competències limitades, des del govern municipal es pot actuar per la protecció dels drets de les víctimes coordinant el seu treball amb la resta d'institucions i els cossos policials. D'aquesta manera, s'estan implementant **actuacions orientades a garantir els drets de les dones víctimes de tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual (TEH-ES)** a partir de l'establiment de **procediments coordinats d'abordatge**.

En primer lloc, tal i com ja s'havia explicat a l'informe del període 2016-2017, actualment es dona prioritat al format de treball en subcomissions i, per tant, el plenari de la **Taula Interinstitucional contra el Tràfic d'Éssers Humans** (Taula TEH) només es reuneix una o dues vegades l'any, estant la següent reunió prevista per desembre de 2018. I, per això, en canvi, el maig de 2018 es va convocar la **Subcomissió de menors** de la Taula TEH. En aquesta reunió es va presentar un informe intern de valoració de **la situació actual dels i les menors víctimes del tràfic d'éssers humans (VTEH)**, es va debatre el seu contingut i s'arribà a acords concrets per orientar el treball a futur amb aquest col·lectiu.

Així mateix, el passat octubre s'ha organitzat una **jornada interna de treball**, amb la participació destacada dels membres de la Taula Interinstitucional, titulada "El procediment penal davant el delictes de tràfic d'éssers humans".

I també en el marc dels procediments coordinats d'abordatge del TEH-ES, la **Unitat-TEH de l'Ajuntament de Barcelona** ha continuat el seu desplegament operatiu durant el període

Regidoria de Feminismes i LGTBI

2017-2018. Aquest servei de la Direcció de Feminismes i LGTBI compta amb un equip especialitzat de caràcter tècnic i jurídic i ofereix atenció especialitzada i integral (social, jurídica i psicològica) a persones VTEH. La Unitat-TEH elabora informes anuals de seguiment de la seva activitat⁶ i centra la seva actuació a la garantia dels drets de les víctimes potencials del TEH, impulsant una atenció integral i la reparació del dany; a la coordinació amb la resta d'actors especialitzats per la lluita contra el TEH; a l'impuls de la formació especialitzada i l'assessorament a professionals sobre el TEH; a la promoció de la sensibilització ciutadana contra el TEH i a l'actuació com a referent i observatori del TEH a Barcelona.

Pel que fa als **recursos habitacionals**, tal i com ja s'ha explicat anteriorment, es disposa de 5 places d'acolliment d'urgència de dones víctimes de TEH-ES, conveniades amb SICAR, i 6 places d'acollida d'autonomia en pisos del CSSBCN.

D'altra banda, i pel que fa a l'**atenció i recuperació de les dones i adolescents que han viscut agressions i assetjaments sexuals**, aquest any destaca la posada en marxa, el passat mes de febrer del **Protocol No Callem**⁷ que busca visibilitzar i donar resposta a qualsevol tipus d'agressió sexual en el context de locals i festivals d'ús privat.

Així, es tracta d'una eina a la que, d'entrada, **ja s'hi ha sumat un nombre important de sales de concerts de la ciutat de Barcelona, algunes de les més emblemàtiques** com **Sala Apolo, Razzmatazz, Plataforma, Sidecar, Tarantos, Jamboree, Marula Cafè, Sala Moog, Sala Meteoro, Barts Arena Bar, Arena Balmes 32, Arena Safari i Arena Diputació**. I també, **els principals festivals de música** que tenen lloc a Barcelona: el **Primavera Sound, el Sónar, el Cruïlla, Brunch in the city, i Festival Mira**. Aquesta actuació conjunta, consensuada i coordinada entre Ajuntament i sector de l'oci nocturn ha fet que tots els agents implicats hagin treballat el protocol, la manera d'actuar i la campanya de comunicació que l'acompanya.

En aquest sentit, l'adhesió comporta que personal de sala pugui detectar i atendre adequadament a qui pugui patir una agressió o assetjament sexual durant la nit. I per això, el **personal responsable i treballadors/es de l'espai d'oci rep una formació de 4 hores** per part de l'Ajuntament de Barcelona per dotar-los d'eines per saber què és una agressió, com atendre a les víctimes, detectar qui pot ser l'agressor i conèixer quines són les derivacions a fer, segons la voluntat de la pròpia persona agredida i el grau de l'agressió. El protocol també dóna unes **indicacions clares sobre com actuar i què fer** en cas de produir-se un assetjament o agressió sexual a l'interior d'aquests espais d'oci nocturn. A més, es fa un seguiment d'incidències als espais d'oci, i es valora el funcionament per millorar l'eficàcia del Protocol.

A més, el protocol dóna unes **indicacions clares sobre com actuar i què fer** en cas de produir-se un assetjament o agressió sexual a l'interior d'aquests espais d'oci nocturn.

De fet, **l'adhesió al Protocol implica el compromís d'implementar una sèrie d'accions de prevenció**, entre les quals destaquen mesures específiques al control d'accés a la sala com, per exemple, evitar criteris sexistes en la fixació de preus diferenciats entre home i dones, o les bonificacions de begudes només per a les noies; o també, limitar l'accés a la sala a les persones

⁶ Veure: http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/informe_uteh_2017_cat.pdf

⁷ Veure: http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/protocol_oci_nocturn_cat.pdf

Regidoria de Feminismes i LGTBI

que s'observi que tenen actituds i comportaments assetjadors o irrespectuosos ja fora del local.

Entre d'altres mesures de prevenció, cada espai privat ha de realitzar una avaluació de les seves zones fosques, amagades o que facilitin la vulnerabilitat de les persones usuàries i prioritzar la seva vigilància. També s'ha d'evitar dur a terme activitats que fomentin la desigualtat de gènere com, per exemple, establir codis de vestimenta diferenciats per raó de sexe, o que mostrin falta de respecte a les persones per raó de gènere o diversitat sexual.

A més, aquest any s'ha donat continuïtat a la **instal·lació d'estands** que, en el marc de la campanya Barcelona Antimasclista i **en contextos d'oci** nocturn, s'orientaven a la prevenció i, sobretot, a l'atenció directa a les dones que podien haver viscut assetjament o agressions sexuals.

Concretament, es va situar **un estand d'informació i atenció** a les **Festes de Lali Jove** del passat mes de febrer. En aquest espai, en una única nit de concert, es varen informar a 150 persones i es varen repartir 4.000 adhesius, 3.000 xapes i altres 3.000 fulletons antiassetjament.

De la mateixa manera, a l'estiu de 2018 s'ha tornat a ubicar **un estand a la zona del Front Marítim** de Barcelona, en l'àrea exterior dels locals d'oci nocturn, bars i discoteques. Enguany només ha funcionat **entre el 12 de juliol i el 5 d'agost** ja que les dades dels anys anteriors mostraven una davallada important de la seva activitat durant aquest segon mes i, a més, ja es comptava amb el reforç del Protocol No Callem. En tot cas, l'activitat de l'estand s'ha portat a terme, de forma general, les matinades dels dijous, divendres, dissabte i diumenge, de 00:00h. a 06:00h. En total han estat 15 nits d'intervenció i 90 hores d'actuació en terreny. L'estand ha estat integrat per un equip de professionals multidisciplinari format per 4 educadores (sociòloga, educadora social, treballadora social i psicòloga) i 1 coordinadora (educadora social i terapeuta). S'han registrat un total de 296 actuacions, arribant a atendre 776 persones, i s'han repartit 2.226 exemplars dels materials de sensibilització. Pel que fa a les intervencions, se n'han registrat 28 de les quals, 14 han estat reportades com a incidències greus (3 s'han resolt per part de l'equip de professionals i 11 s'ha activat el protocol d'urgència); 2 foren persecucions o invasions de l'espai; 4 foren tocaments; 1 fou cosificació i 7 foren actuacions de caràcter preventiu.

I, en el marc de **La Mercè Antimasclista**, s'han instal·lat **2 estands**, un a l'avinguda Maria Cristina, del 21 al 23 de setembre, i un altre a la Platja del Bogatell, entre els dies 22 i 23. Algunes dades significatives de l'activitat dels dos estands són les següents:

- Realització d'un total de 4.873 accions d'informació, sensibilització i assessorament: 32,22% de les quals al mateix estand i 67,78% per part de les 6 parelles itinerants que treballaven arreu de les dues zones de concerts.
- Repartiment d'un total de 24.242 díptics específics de la campanya Barcelona Antimasclista "No és No" 2018 en català, castellà i anglès, així com 3.000 xapes i 2.600 adhesius específicament dissenyats.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

- Lliurament de 1.542 díptics informatius sobre els serveis municipals per a dones existents a la ciutat i altres díptics sobre altres serveis específics (SAH, Oficina per la No Discriminació, etc.).
- Realització d'un total de 26 intervencions "in situ" per part de les parelles itinerants i 6 acollides per contenció emocional i atenció específica. El 53,84% d'aquestes accions (14 casos) van ser per violència masclista.

A la zona del Bogatell, a més, es va engegar una **prova pilot on l'aplicació del protocol contra els assetjaments sexuals es duia a terme per primer cop en coordinació amb els cossos de seguretat i de salut** (ubicats en un Centre de Coordinació CECOR, a la mateixa platja). Així mateix, aquesta prova pilot incorporava la **formació en el protocol a tot el personal de seguretat privada** que vigilava la zona de concert. En aquesta, es van unificar els continguts de la formació del Protocol "No Callem" afegint, a més, aspectes propis del treball del personal de seguretat privada en relació a la seva actuació coordinada amb els cossos de seguretat pública. A més, la formació feu especial èmfasi en la sensibilització del personal que està més proper al públic en el decurs del concert i que, per tant, pot observar situacions i fer intervencions d'advertència o donar avís si la situació és greu. També es contemplaren les implicacions penals dels delictes sexuals i la coordinació entre els diferents operadors d'aquests esdeveniments massius que poden arribar a acollir fins unes 50.000 persones. A la formació hi van assistir unes 40 persones, entre els que es comptaven els responsables dels diferents operatius de control i seguretat dels concerts del Bogatell.

Per últim, també en relació a l'atenció i recuperació de les dones i adolescents que han viscut agressions i assetjaments sexuals i els contextos d'oci, aquest any **s'ha continuat impulsant i recolzant els protocols i dispositius per prevenir l'assetjament sexual a les festes de barri**. Aquests es basen en el treball comunitari per prevenir, detectar i intervenir en casos d'agressions masclistes.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest àmbit:

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació				
g) Actuacions per visibilitzar i reforçar la intervenció en matèria de violència sexual i comunitària				
Codi	Actuació	Estat 2016	Estat 2017	Estat 2018
2.29	Garantia dels drets de les dones víctimes de TEH-ES a partir de l'establiment de procediments coordinats d'abordatge: circuit, formació als actors implicats, instruments de protecció, reforç del rol de les entitats socials, etc.	En execució	En execució	En execució
2.30	Millora dels protocols d'atenció i recuperació de les dones i adolescents que han viscut agressions i assetjament sexual, i impuls del seu abordatge en col·laboració amb altres actors.	Pendent	En execució	En execució
2.31	Obertura de dues línies d'intervenció, una en matèria de matrimonis forçats i una altra en matèria de casos de mutilació genital femenina, comptant amb tots els actors socials i institucionals de la ciutat que han impulsat alguna línia d'actuació o que poden fer-ho a mig i llarg termini, com ara el sistema educatiu, sanitari, el teixit associatiu, entre d'altres.	Pendent	Pendent	Pendent

3. SISTEMA DE PREVENCIÓ

Tal i com s'ha explicat a la presentació d'aquest informe, el sistema de prevenció i les actuacions que en aquest bloc definia la MG, l'any passat s'integraren en la seva pràctica totalitat al **Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat 2017-2020**. És per aquest motiu que, a continuació i en primer lloc, s'aporta la informació de seguiment corresponent a les actuacions del Pla, programades per ser executades durant el període 2017-2018, i organitzades en els seus tres eixos:

- **Eix 1. Coneixement, avaluació i recerca.**
- **Eix 2. Incidència ciutadana.**
- **Eix 3. Formació reglada.**

En segon lloc, s'aporta la informació de seguiment d'aquelles actuacions d'aquest bloc de la MG que, en el seu moment, no van quedar integrades al Pla Estratègic contra el Sexisme.

a) Pla Estratègic contra el Sexisme

Eix 1. Coneixement, avaluació i recerca

Les actuacions d'aquest eix s'orienten al **seguiment i l'avaluació de les actuacions** del mateix pla i, a la vegada, a **incentivar la recerca en matèria de prevenció del sexisme** per tal de conèixer amb més profunditat la realitat d'aquest fenomen a la ciutat. També és objectiu d'aquest eix el dotar l'Ajuntament d'un sistema d'informació que permeti **conèixer millor el sexisme i les pràctiques que el reproduïxen** així com **generar material didàctic** i de suport que promogui la coeducació.

Al seu torn, aquest eix s'estructura en 2 objectius específics i per cada un d'ells s'han programat actuacions pel període 2017-2018. A continuació s'aporta informació de seguiment per cada una d'elles.

Objectiu 1.1. Promoure la recerca amb perspectiva interseccional en matèria de prevenció del sexisme per tal de conèixer amb més profunditat la realitat de la ciutat.

De les tres actuacions programades per donar compliment a aquest objectiu, pel període 2017-2018, dues estan en execució i una es troba pendent d'inici.

En primer lloc, és important destacar el treball que està desenvolupant l'IMEB pel que fa a la **revisió i reflexió entorn d'actituds i valors en matèria d'igualtat des de la perspectiva de gènere, funcional, cultural i ètnica**.

Així, per un costat, s'està analitzant i fent una reflexió i actualització de contes infantils; i també s'està duent a terme un procés de canvi del llenguatge oral utilitzat a les escoles en

Regidoria de Feminismes i LGTBI

termes de presència d'estereotips, incorporant alhora noves propostes educatives, materials i publicacions generades pels equips educatius adreçades als infants.

De la mateixa manera, es fa un seguiment de les demandes rebudes per la Biblioteca Artur Martorell per part de les escoles per utilitzar la maleta de contes coeducatius, i s'està impulsant un grup de treball específic sobre coeducació així com la comunicació i l'intercanvi d'experiències entre escoles.

Per la seva banda, els **punts JIP** (Jove, Informa't i Participa) s'estan duent a **terme campanyes específiques per la prevenció i la coeducació del sexisme**. També els punts Aquí t'escoltem (ATE) treballen amb joves la prevenció del sexisme, amb activitats com "Sex-game", "Parlem clar" o "entre noies" i "entre nois".

I ja en l'àmbit dels districtes cal destacar que, Sants-Montjuïc, en col·laboració amb el **Pla Comunitari del Poble-sec**, ha dut a terme **accions al carrer per a sensibilitzar l'alumnat i el públic en general** amb l'escola Tres Pins el 2017 i l'escola Poble-sec el 2018.

En quant a l'**actuació 5**, han finalitzat els **estudis sobre la realitat de les ciutadanes d'origen paquistanès i xinès a la ciutat de Barcelona**. En ambdós casos, les anàlisis han permès obtenir una diagnosi específica sobre la vivència del sexisme des dels dos col·lectius.

Resta pendent d'inici el 2019, doncs, l'elaboració de mapes que recullin les tipologies i la freqüència de missatges sexistes visuals a diferents espais públics de la ciutat.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
3	Aportació continuada al coneixement en matèria de coeducació i prevenció del sexisme així com a la creació de material pedagògic, tot introduint la perspectiva interseccional per a tenir en compte l'edat, la classe social, l'origen nacional i/o ètnic, entre altres.	En execució
4	Elaboració de mapes que recullin les tipologies i la freqüència de missatges sexistes visuals a diferents espais públics de la ciutat a partir de valoracions i aportacions de persones expertes i de diferents grups socials de la ciutat.	Pendent
5	Elaboració d'una diagnosi específica sobre la vivència del sexisme en funció de la diversitat per origen nacional i/o ètnic per tal de visibilitzar la seva producció i manifestació en diferents realitats i contextos.	En execució

Objectiu 1.2. Garantir la qualitat i l'accés general als recursos existents en matèria de coeducació.

La creació d'una comissió de persones expertes en coeducació, és l'única actuació programada pel període 2017-2018 per l'assoliment d'aquest objectiu. La seva implementació, doncs, ha implicat la **recent posada en marxa de la Comissió de Seguiment del Pla Estratègic**. De moment, la Comissió s'ha centrat, sobretot, en **recollir els estàndards de qualitat dels materials i tallers orientats a l'educació afectivo-sexual definits per l'Estratègia de salut sexual i reproductiva (ESSIR)**.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Així, a la Taula de l'ESSIR, on també col·labora el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) i el Departament de Joventut, s'han acordat els criteris de qualitat per les intervencions en salut sexual a les escoles i instituts de la ciutat. Actualment s'està analitzant si les intervencions que es fan a les escoles compleixen aquests criteris. S'ha realitzat una prova pilot, sobre un programa i un taller, per validar l'instrument i s'ha iniciat l'anàlisi de la resta d'intervencions.

Pel que fa al **programa Parany de l'Amor**, durant els tres primers mesos de l'any 2018 es van realitzar els darrers, el programa ha deixat de tenir continuïtat tal i com estava formulat des de la Direcció de Feminismes i LGTBI. En aquest sentit, els seus objectius han passat a **implementar-se** en el marc del programa Escoles per la Igualtat i la Diversitat **que impulsa el CEB i l'Ajuntament de Barcelona**.

A futur, la Comissió donarà compliment a l'elaboració de criteris preceptius, eines d'anàlisi i avaluació per a la prevenció del sexisme, i a la difusió de materials i bones pràctiques coeducatives.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
7	Creació d'una Comissió de persones expertes en la coeducació (on hi participin també nois i noies de l'àmbit educatiu) i de representants de l'Ajuntament de Barcelona i del Consorci d'Educació de la ciutat que tinguin la finalitat de:	
	a) Elaborar criteris preceptius en relació amb les prioritats, eines d'anàlisi i avaluació per a la prevenció del sexisme.	Pendent
	b) Recollir els estàndards de qualitat dels materials i tallers orientats a l'educació afectivo-sexual definits per l'Estratègia de salut sexual i reproductiva.	En execució
	c) Difondre els materials i bones pràctiques coeducatives contrastades.	Pendent

Eix 2. Incidència ciutadana

Aquest segon eix s'adreça a **fomentar un ús no sexista ni androcèntric dels llenguatges**; reduir la presència de l'androcentrisme i el sexisme en l'**imaginari social**; desenvolupar estratègies de **prevenció i de sensibilització per a totes les formes i àmbits del sexisme**; promoure **intervencions innovadores** i així com la diversitat de llenguatges artístics; impulsar, recolzar i organitzar **espais d'intercanvi presencials i virtuals** en diferents àmbits per a la prevenció del sexisme; i **reforçar els objectius d'incidència política** que planteja el moviment associatiu en l'àmbit de la prevenció del sexisme.

Aquest eix s'estructura en 5 objectius específics però durant el període 2017-2018 només s'ha programat el desplegament d'accions en quatre d'ells.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Objectiu 2.1. Fomentar un ús inclusiu, no sexista, ni androcèntric, ni etnocèntric del llenguatge.

El desplegament d'aquest objectiu ha implicat la posada en marxa de 5 actuacions una de les quals ja està finalitzada.

Així, és **destacable la creació d'un recurs que permeti l'accés de la ciutadania al coneixement de bones pràctiques en relació amb el llenguatge en els diferents àmbits de la ciutat**. Es tracta de la "**Guia per a un ús no sexista del llenguatge**", que es troba tant en català com en castellà, i té una versió digital (pdf descarregable) i una versió online (web landing)⁸. Se n'han imprès 50.000 exemplars en català i 27.000 en castellà i està previst el desplegament d'una estratègia específica de difusió tant entre la ciutadania, com entre el personal de l'Ajuntament. De fet, per aquest segon públic objectiu, la Guia esdevé un dels productes de **l'actualització del Llibre d'Estil de l'Ajuntament de Barcelona**, que és de 1995, amb la creació de propostes per un ús inclusiu del llenguatge a totes les comunicacions institucionals, textuais i audiovisuals.

D'altra banda, l'Observatori de les Dones als Mitjans de Comunicació, associació de municipis en la que participa l'Ajuntament de Barcelona, ha creat el recurs ***Eines per a una comunicació no sexista***⁹ per respondre a les demandes d'una ciutadania activa i crítica en relació amb aquest tema. Aquest recurs pretén millorar l'anàlisi i les actuacions institucionals relacionades amb el sexisme en la comunicació i té una orientació eminentment pràctica. Ofereix orientacions jurídiques, recomanacions i exemples de bones pràctiques, així com un qüestionari interactiu, un glossari i un decàleg amb l'objectiu que es pugui auditar el sexisme en diferents pràctiques comunicatives.

Així mateix, ja són 270 les tècniques i els tècnics dels Districtes que han rebut **formació específica en comunicació no sexista i transversalitat de gènere** en diverses edicions. A més, s'ha proposat que el Pla de Formació 2019 de l'Ajuntament contempli una **píndola online sobre comunicació inclusiva des de la perspectiva de gènere**.

A més, a l'apartat 2.1 del "*Plec de condicions tècniques per contractar serveis de correcció i traducció de textos i assessorament lingüístic i sociolingüístic per a la Direcció de Comunicació de l'Ajuntament de Barcelona i altres departaments, així com organismes autònoms i organismes associats amb participació íntegra o majoritària de l'Ajuntament de Barcelona que s'adhereixin al servei*", s'inclouen referències per a l'acompliment del **Llibre d'Estil de l'Ajuntament de Barcelona**, el **Manual d'estil lingüístic de textos per al web bcn** i altres suports. També inclou les memòries de traducció i altres materials de què es disposa actualment o es puguin incloure durant l'execució del contracte, així com la **Guia d'Ús No Sexista del Llenguatge**. La nova concessió estarà vigent a partir de gener de 2019.

En quant a la normativa municipal que reguli la publicitat en espais públics propis de l'Ajuntament es troba en procés de **redacció i tramitació del Reglament per a la regulació i el control del contingut dels suports publicitaris a la ciutat de Barcelona**. Actualment la

⁸ Veure: <http://barcelona.cat/guia-llenguatge-no-sexista>

⁹ Consultable a: <http://eina.observatoridelesdones.org>

Regidoria de Feminismes i LGTBI

proposta normativa està en procés de revisió per part del servei jurídic i, entre d'altres, contempla la creació d'una comissió que vetlli per la seva aplicació i un protocol de validació dels continguts publicitaris.

També està en procés de **tramitació una proposta de Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona**. Es tracta d'una norma de caràcter intern que té per objecte l'establiment d'un règim jurídic que garanteixi la igualtat de gènere en l'àmbit municipal. Per això, estableix els principis que han de regir l'actuació dels òrgans de govern i gestió de l'Ajuntament de Barcelona en matèria d'igualtat de gènere, així com els serveis municipals que s'han d'oferir en l'àmbit de les seves competències, i les mesures mínimes que s'han d'adoptar per incorporar la perspectiva de gènere en les polítiques i les actuacions municipals que es contemplen en el seu àmbit d'aplicació. Dintre del reglament, doncs, es contempla la comunicació de l'Ajuntament i es fixa que la documentació escrita, gràfica i audiovisual, l'atenció personal i els mitjans de comunicació, incloent-hi els digitals i els comptes de les xarxes socials, elaborats per l'Ajuntament de Barcelona o subcontractades a tercers, han d'emprar un llenguatge inclusiu i un ús no sexista d'aquest.

El projecte de Reglament també preveu que el govern municipal hagi de garantir la visibilització equitativa de dones i homes en els anuncis, campanyes, materials o mecanismes de comunicació -excepte en els casos en què es dirigeixi exclusivament a un o altre sexe de forma justificada-. I s'especifica que caldrà promoure la visibilització de la diversitat sexual i de gènere en la comunicació municipal. Inclou altres mesures destinades a la no discriminació i per el respecte a la diversitat de persones per raó de gènere o diversitat sexual.

A més, segons el projecte normatiu, el govern municipal haurà de garantir que no s'utilitzaran els espais publicitaris municipals amb peces de comunicació que discriminin per raó de sexe, ni tampoc per la difusió de publicitat il·lícita, de conformitat amb el que estableix la legislació general de publicitat i de comunicació institucional. Així mateix, l'Ajuntament no podrà autoritzar l'exhibició d'anuncis publicitaris als suports que requereixin d'autorització municipal si mostren una falta de respecte a les persones per raó de gènere o diversitat sexual. Amb aquesta finalitat s'estableix un comitè de valoració en casos de complexitat conformat per personal de l'Ajuntament, persones expertes, i el consell de dones.

Per últim, el projecte de Reglament també contempla que en els eventuais contractes de serveis que puguin celebrar-se per a la realització de comunicacions escrites, gràfiques o audiovisual, en les bases de convocatòries de premis i distincions, beques o concursos que es convoquin, s'inclouran les previsions que sigui oportunes per tal de complir amb els deures establerts en el present article.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
8	Creació d'un recurs digital que permeti l'accés de la ciutadania al coneixement de bones pràctiques en relació amb el llenguatge en els diferents àmbits de la ciutat.	En execució

Regidoria de Feminismes i LGTBI

9	Actualització, accessibilitat i aplicació del Llibre d'Estil de l'Ajuntament de Barcelona (1995) amb creació de propostes per ús inclusiu del llenguatge a totes les comunicacions, textuais i audiovisuals.	Finalitzada
10	Formació general en comunicació no sexista al personal tècnic de l'Ajuntament i formació específica als departaments més implicats amb la prevenció del sexisme.	En execució
12	Inclusió en els plecs de contractació amb les empreses de correcció i traducció lingüística d'una clàusula d'acompliment dels criteris del Llibre d'Estil de l'Ajuntament de Barcelona (1995).	En execució
13	Normativa municipal que reguli la publicitat en espais públics propis de l'Ajuntament: a) Elaboració d'un protocol i establiment d'un òrgan d'actuació que apliqui la normativa. b) Creació d'una comissió de comunicació a l'Ajuntament que vetlli per una comunicació inclusiva de tots els missatges difosos en l'espai públic (Veure Normativa publicitat) c) Elaboració d'un protocol de validació i d'insercions de publicitat o missatges en l'espai públic (Veure Normativa publicitat).	En execució

Objectiu 2.2. Reduir la presència de l'androcentrisme i el sexisme en l'imaginari social.

Pel desplegament d'aquest objectiu, pel període 2017-2018, s'han programat 5 actuacions. D'aquestes, 4 estan en execució i una ja està finalitzada.

En primer lloc, són **diverses les campanyes realitzades que informen sobre el sexisme en els diferents àmbits de la ciutat**. Així, per una banda, en el context de les **Festes de la Mercè** s'han situat **2 estands d'informació** de BCN Antimasclista. Concretament, als concerts de Bogatell i a l'avinguda Maria Cristina. Entre els dos espais s'han lliurat 24.242 díptics de "No és no", 2.600 Adhesius, 3.000 Xapes de la campanya de comunicació i 1.542 díptics informatius d'altres serveis. També es va situar un **estand d'informació a les festes de la Lali Jove**. En aquest espai es varen informar a 150 persones i es varen repartir 4.000 adhesius i 3.000 xapes i altres 3.000 fulletons antiassetjament. Cal tenir present que es tracta d'una sola nit de concert. En darrer terme, a l'**estand del Front Marítim**, que fa funcionar entre el 12 de juliol i el 5 d'agost, es van atendre 776 persones i es va repartir 2.226 exemplars de material de sensibilització.

D'altra banda, per la prevenció del sexisme i la difusió de temes clau relacionats amb feminismes, transversalitat de gènere, etc., durant el període 2017-2018 s'han realitzat **insercions de "Branded content"** a mitjans de comunicació com *El Crític*, *Nació Digital*, *Alternativas Económicas*, *El Temps*, etc.

També s'han dut a terme **campanyes informatives en els punts JIP i la Xarxa de Punts InfoJove (PIJ)**. En total, s'han desenvolupat 36 accions que han arribat a 769 persones.

En relació a l'**actuació 15**, tal i com s'ha comentat anteriorment, la creació de la "**Guia per a un ús no sexista del llenguatge**" implica la formulació de recomanacions pràctiques per un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge en els mitjans de comunicació.

El desplegament de l'**actuació 17** s'ha centrat en **els criteris d'avaluació i aplicació del nomenclàtor de la ciutat per tal d'incrementar la visibilitat de les dones**. Durant el període

Regidoria de Feminismes i LGTBI

2017-2018 (fins la darrera sessió de la Ponència del Nomenclàtor del 9 d'octubre d'enguany), la relació de noms de dones aprovats pels carrers i espais públics de la ciutat és la següent:

2017: 8 expedients amb noms de dones: 6 tancats i 2 en tràmit

Passatge d'Isabel Vicente	Tancat
Plaça de Maria Mullerat	Tancat
Passatge de Carme Aymerich	Tancat
Jardí d'Assumpció Català	Tancat
Jardins de Montserrat Figueras	Tancat
Canvi de nom dels jardins de les Infantes per jardins de Magalí	En tràmit
Jardins d'Elisa García Sáez	Tancat
Denominació de Rosa Barba	Pendent d'assignar espai físic

2018: 10 expedients amb noms de dones: 3 tancats i 7 en tràmit

Jardí d'Antònia Vilàs i Ferràndiz	Tancat
Jardins de Dolors Canals i Farriols	Tancat
Plaça de Carme Simó	Tancat
Canvi de nom del carrer Pare Pérez del Pulgar per carrer de Trinitat Sánchez Pacheco	En tràmit
Plaça d'Anna Lizaran	En tràmit
Plaça de Carme i Enriqueta Soriano i Tresserra	En tràmit
Jardins de Maria Carbonell i Mumbrú	En tràmit
Plaça d'Aurora Díaz-Plaja i Contestí	En tràmit
Plaça de Maria Luisa Granero	En tràmit
Canvi de nom de la plaça de Harry Walker per Plaça de les treballadores i treballadors de Harry Walker	En tràmit

Pel que fa a la realització **d'una campanya de ciutat que posi en valor el treball de cura i la coresponsabilitat**, aquesta es troba en fase de conceptualització i es preveu el seu llançament progressiu a partir del 2019. A banda, però, s'estan editant vídeos sobre coresponsabilitat per tal de visibilitzar el treball de cures, mitjançant audiovisuals on es mostren ciutadans i ciutadanes realitzant activitats relacionades amb la cura.

En quant a la **promoció de campanyes publicitàries i creacions artístiques** el 2017, i amb un pressupost de 499.326,08€, es van llençar les **campanyes “25N – No et pots girar d'esquena” i “No és No”**. Durant el 2018 s'ha revisat la campanya “No és No”, obrint la **derivació “Només Sí és Sí”** i s'ha llençat la campanya contra l'assetjament nocturn.

A més, en un altre dels àmbits de sensibilització social, el Nadal de 2017 es repetí la **campanya “No som roses o blaus”** per fomentar el regal de **jocs i joguines no sexistes**. La campanya, llançada per tercer any consecutiu, tornà a adreçar-se tant a les persones compradores de joguines per infants com a la ciutadania en general.

Per últim, i en el marc del 25 de novembre d'enguany, es llançarà una **campanya de ciutat** que portarà per lema **“El futur no és masclista”** i difondrà **quatre missatges clau: “No és No”, “No al control”, “Si tu no vols, jo tampoc” i “Jo decideixo”**. El desplegament de la campanya comptarà amb tots els mitjans que l'Ajuntament té a l'abast: audiovisuals, ràdio, baners

Regidoria de Feminismes i LGTBI

estàtics en mitjans digitals, opís, banderoles, etc. I també es preveu la distribució de fulletons, vinils, adhesius i xapes als equipaments municipals i també a les OACs.

Precisament, en el marc del Dia internacional per l'eradicació de la violència contra les dones, es convoca i lliura el **Premi 25 de Novembre**. En la seva edició de **2017**, centrada en el lema "Tothom hi té un paper" **varen concursar 15 projectes**, atorgant-se el guanyador així com una menció especial del jurat. Per a l'edició **d'enguany la temàtica és de violències sexuals vers infants i joves** i, tot i que en el moment de presentació d'aquest informe encara es troba en procés de deliberació, si que es pot avançar que s'hi ha presentat 9 projectes.

Per la seva banda, **els districtes de la ciutat també han desenvolupat actuacions vinculades al 25 de novembre**. Així, i per exemple, Les Corts ha editat de bosses amb el lema No és No, l'Eixample ha utilitzat els lemes per posar vinils a la seva seu, Gràcia ha utilitzat els materials de la campanya "No es No" com a suport a les activitats diverses, Sants ha editat cartells, etc.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
14	Realització de campanyes que informin sobre el sexisme en els diferents àmbits de la ciutat (esportiu, turisme, lleure, mobilitat, salut, famílies, comerç...)	En execució
15	Redacció de recomanacions pràctiques per un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge en els mitjans de comunicació.	Finalitzada
17	Revisió dels criteris d'avaluació i aplicació del nomenclàtor de la ciutat per tal d'incrementar la visibilitat de la diversitat de dones.	En execució
19	Campanya de ciutat que posi en valor el treball de cura i la coresponsabilitat.	En execució
20	Promoció de campanyes publicitàries i creacions artístiques amb voluntat d'incidència ciutadana que transformin les narratives hegemòniques relacionades amb les dones. a) Campanyes específiques: - No és No / Només si és si - Branded de feminismes 25 de novembre: Dia internacional contra la violència vers les dones - Joguines no sexistes	En execució

Objectiu 2.3. Desenvolupar accions de prevenció i de sensibilització ciutadana per a totes les formes i àmbits del sexisme.

La consecució d'aquest objectiu ha implicat el desplegament de les 4 actuacions programades pel període 2017-2018. En primer lloc, i pel que fa a l'**organització de premis de literatura, còmics i curtmetratges que promoguin la prevenció del sexisme**, cal destacar els premis que s'emmarquen en el 25 de novembre i el 8 de març. En el primer cas, el **Premi 25 de Novembre, amb motiu de la commemoració del Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones**, de 2017, es va convocar sota el lema "Tothom hi té un paper" i, de les 15 candidatures presentades, va resultar-ne guanyador el projecte *Articulación feminista por los derechos de las mujeres contra la trata* de l'Associació Genera. Enguany, el lema és "Creixem

Regidoria de Feminismes i LGTBI

lliures de violència” i vol potenciar les iniciatives de recerca, conscienciació i rebuig ciutadà col·lectiu contra les violències masclistes envers infants i joves.

En el cas del **Premi 8 de Març - Maria Aurèlia Capmany, el 2018**, amb el lema “Desvestint el gènere”, el premi del 2018 va voler potenciar els projectes que contribuïssin a sensibilitzar la ciutadania i a prevenir, denunciar i afrontar les situacions de discriminació i desigualtat de gènere en l'àmbit de la moda, l'estètica i la bellesa. El projecte guanyador fou *Donem la volta a la moda. M'agrada, m'agrado, jo decideixo!*, d'Upcycling Barcelona en col·laboració amb l'Associació de Comerciants Eix Fort Pienc.

També és important el **Premi Jove de Còmic Sant Martí per l'eradicació de la violència masclista** que té com a finalitat sensibilitzar adolescents i joves sobre el fenomen de la violència masclista; i implicar-los en la lluita per l'eradicació de les discriminacions de gènere i en la creació de nous imaginaris igualitaris i no sexistes a través del llenguatge del còmic, en el marc de la cultura de la pau i de la no violència. En aquests moments es troba en procés de deliberació en una edició en la que han participat 18 instituts a més de diferents grups o serveis per a nois i noies de fins a 25 anys.

I continuant en l'àmbit dels Districtes, l'Eixample també va presentar aquest 2018 el **18è Premi de relats curts/Relats en Femení**. Es tracta d'un concurs per promoure i visibilitzar la literatura feta per dones que es centralitza des de la Biblioteca i Centre Cívic Sagrada Família. En aquesta edició van participar 364 persones, i 150 assistents al lliurament de premis. En total han estat 2.233 les persones participants al global d'activitats que es programen al voltant d'aquest premi.

Per la seva banda, el Districte de St. Andreu també concedeix el **Premi a la Solidaritat**. En la seva edició 2018 aquest ha portat per lema “En Clau de gènere”, i s'han dut a terme 8 activitats que promouen la prevenció del sexisme.

En segon lloc, i en quant a la **instal·lació de punts d'informació itinerants per la prevenció de les agressions i l'assetjament sexista** en les festes i en grans esdeveniments musicals i festius de la ciutat, tal com s'ha explicat anteriorment durant el període 2017-2018, s'han instal·lat els següents:

- Festa de la Lali Jove.
- Al Front Marítim durant una part del període d'estiu.
- A la Platja del Bogatell i a l'avinguda Maria Cristina en el marc de les Festes de la Mercè.

Les dades d'atenció i persones usuàries poden consultar-se a al punt g del bloc 2 d'aquest informe.

D'altra banda, per la consecució d'aquest objectiu també és important la creació del *Protocol “No Callem” contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat* que tal com s'ha explicat anteriorment, es va presentar el mes de febrer i ja compta amb 18 locals o festivals adherits.

Així mateix, diversos **districtes**, en el context de les seves festes, han instal·lat també **taules o punts d'informació “Liles”** per sensibilitzar vers la prevenció de les agressions i l'assetjament sexista. Concretament, a Sants, Horta-Guinardó, Ciutat Vella, Gràcia, Sant Martí i Sarrià-Sant

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Gervasi s'han dut a terme diverses actuacions orientades a la **creació i posada en marxa de protocols de prevenció i detecció del sexisme** a les festes de districte comptant amb parelles itinerants i/o amb els punts liles d'atenció. En molts casos, això ha implicat la impartició d'una formació, ja sigui a les entitats col·laboradores, agents organitzadors, o a altres membres de les associacions, per fer efectiva la implantació d'aquesta tipologia de protocols i donar-los-hi continuïtat.

De fet, en el cas de Les Corts el protocol encara està en procés d'elaboració i a Nou Barris, amb la Coordinadora Cultural que engloba moltes entitats del Districte, s'ha gestionat una formació sobre assetjament a les festes per aquesta comissió i l'associació de veïns i veïnes.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
21	Organització de premis de literatura, còmics i curtmetratges que promoguin la prevenció del sexisme.	En execució
23	Instal·lació de punts d'informació itinerants per la prevenció de les agressions i l'assetjament sexista en les festes i en grans esdeveniments musicals i festius de la ciutat.	En execució
24	Implementació de protocols de prevenció i detecció del sexisme a les grans festes de districte, esdeveniments musicals adreçats a joves i zones específiques d'oci.	En execució
25	Creació i difusió d'un model de protocol contra el sexisme en locals d'oci nocturn de la ciutat.	En execució

Objectiu 2.4. Promoure la innovació i l'experimentació en les intervencions de prevenció.

Les dues actuacions programades pel període 2017-2018 en el marc de la consecució d'aquest objectiu es troben en execució. Així, dintre de l'actuació de **disseny d'espais que afavoreixin dinàmiques de prevenció dels sexisme, la convivència intergeneracional i els jocs col·laboratius**, s'identifica una **gran diversitat de propostes**, algunes molt vinculades a la infància i adolescència i els seus espais de joc, i d'altres que prenen de referència l'ús de l'espai públic des d'una perspectiva que vol afavorir les relacions no violentes o sexistes, treballant identitats de gènere i la feminització de l'espai.

En primer lloc, és rellevant el desplegament de la **Mesura de Govern d'Urbanisme amb Perspectiva de Gènere "L'urbanisme de la vida quotidiana"**. S'està portant a terme des de l'Àrea d'Ecologia Urbana i contempla, precisament, el disseny i construcció d'espais urbans que integrin la perspectiva de gènere. En el marc d'aquesta Mesura de Govern i del Pla de Barris, cal fer especial esment a les **marxes exploratòries de vida quotidiana, seguretat i gènere**. Es tracta de rutes urbanes realitzades per dones dels diferents barris que permeten fer comprovacions "in situ" dels elements que poden millorar la seva percepció de seguretat i la seva utilitat dels espais públics (il·luminació, mobiliari urbà, accessibilitat, arbrat i verd urbà...). D'aquestes marxes, en surten propostes que es tenen en compte en els projectes de redisseny i reurbanització d'alguns dels espais on intervé el Pla de Barris. Concretament, s'han fet marxes a: Trinitat Vella, Trinitat Nova, Bon Pastor, La Verneda i la Pau i Besós-Maresme.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Per la seva banda, el **Pla d'Adolescència i Joventut 2017-2021** contempla, entre els seus objectius, **facilitar i legitimar l'ús de l'espai públic per part dels i les joves**. Per això, es preveu millorar la percepció de la seguretat i l'apoderament de les dones adolescents i/o joves a l'espai públic i s'han dut a terme algunes actuacions específiques com, per exemple, **marxes exploratòries nocturnes a l'espai públic**.

Així mateix, des de l'Institut de la Infància i l'Adolescència s'està dissenyant el **Pla de Joc**. Un instrument que afavoreix dinàmiques de prevenció del sexisme, de convivència intergeneracional i jocs col·laboratius. Es tracta d'un pla orientat, entre d'altres, a facilitar més i millors oportunitats pel joc i l'activitat física a l'espai públic dotant-se d'una infraestructura lúdica dissenyada i planificada amb els nous criteris; estimular els usos i el temps dedicat a l'activitat lúdica a l'espai públic de la ciutat; i impulsar un canvi de paradigma per tal que es reconegui i es prengui consciència del valor i de la importància social del joc i els seus beneficis individuals i col·lectius, en especial, del joc lliure i compartit a l'aire lliure, començant per la infància i l'adolescència.

En l'àmbit dels Districtes, s'està desenvolupant una intervenció artística a la Zona Nord de la Trinitat Vella amb l'objectiu de **reivindicar l'espai públic com a propi de les dones**. És el projecte WomArt i el recorregut "I Love Trini". O, en el cas de Baró de Viver, es treballa la **convivència i les relacions no violentes ni sexistes a l'espai públic** amb el Projecte SOAR. En la mateixa línia, a Sant Martí s'ha portat a terme el projecte "Vecina baja tu silla", amb actuacions adreçades a afavorir la convivència i facilitar la sensibilització envers la violència masclista. Així mateix, el districte de St. Andreu ha desenvolupat diversos tallers de teatre de l'oprimit a centres de secundària a la Trinitat Vella i ha implementat el projecte Wy Violence que fomenta la conscienciació entre els i les joves al voltant de les microviolències.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
26	Disseny d'espais ciutadans que afavoreixin dinàmiques de prevenció dels sexisme, convivència intergeneracional i jocs col·laboratius.	En execució
27	Promoció de pràctiques innovadores en els espais d'educació en el lleure en relació a l'expressió de la diversitat sexual i de gènere i que comptin amb la participació de joves i adolescents.	En execució

Eix 3. Formació reglada

El tercer i últim eix del Pla Estratègic contra el Sexisme s'orienta a afavorir el **desenvolupament de l'acció coeducativa**; promoure l'adaptació de les institucions educatives a la coeducació en la seva organització, currículum i pràctica; i formar i sensibilitzar els i les professionals del món de l'educació reglada, infants i joves. També és objectiu d'aquest eix **donar suport a mesures d'innovació educativa que puguin incorporar accions de prevenció del sexisme**. Així mateix, s'orienta a la **formació i sensibilització de professionals i persones voluntàries de l'educació** en el lleure, l'educació no formal, casals de joves, centres cívics, entitats infantils i juvenils i esplais, professionals i persones voluntàries en l'àmbit esportiu, així com professionals de

Regidoria de Feminismes i LGTBI

l'àmbit de serveis socials, de centres oberts i biblioteques, així com professionals d'altres àmbits com a agents de prevenció del sexisme.

Aquest eix es vertebrava en 4 objectius específics i per a tots s'han programat actuacions pel període 2017-2018.

Objectiu 3.1. Afavorir el desenvolupament de l'acció coeducativa amb perspectiva interseccional.

De les 4 actuacions previstes per l'assoliment d'aquest objectiu, 3 es troben en execució i 1 està pendent d'inici.

Així, com s'ha comentat anteriorment, el passat dia 19 d'octubre es va constituir la **comissió de seguiment del Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat**, formada per persones representants de diferents departaments de l'Ajuntament, a més de l'IMEB i el CEB, i entitats ja varen participar en la elaboració del Pla.

A més es troba en procés la **generalització de la xarxa d'escoles per la igualtat, la coeducació, i la no discriminació** amb el nom d' "**Escoles per la igualtat i la diversitat**"¹⁰, que s'ha iniciat el present curs amb la incorporació de 15 centres educatius de secundària i primària. Això suposa implicar a 700 persones que són el professorat d'aquests centres.

I també s'ha donat continuïtat al **Projecte Pilot** d'acció coeducativa amb perspectiva interseccional **amb 4 escoles bressol** que han finalitzat el procés formatiu del personal docent del que se'n va presentar l'avaluació. De fet, **s'ha projectat incorporar 4 noves escoles bressol més** per a l'any 2019.

Per la seva banda, el **CEB afavoreix i acompanya les iniciatives en matèria de coeducació que sorgeixin de claustres, associacions de famílies (AFAs) o entre el propi alumnat**. Així, es preveu la vinculació del Bloc del 8 de març¹¹ al web d'Escoles per la Igualtat i la Diversitat. A més, és destacable la iniciativa, per part del districte de l'Eixample, que desenvolupa un Projecte de prevenció de relacions igualitàries i l'elaboració d'una Guia de bones pràctiques per al professorat conjuntament amb alguns instituts del districte. I també el **Projecte Eixamplem diversitats: Projecte de prevenció de la LGTBfòbia a escoles de l'Eixample** que du a terme actuacions amb professorat, alumnat i famílies de 5è i 6è de 6 escoles de la zona.

Per últim, la **creació d'un projecte per incrementar les pràctiques corresponsables en els espais familiars i escoles bressol, amb una mirada interseccional** es troba pendent d'inici. Amb tot, cal tenir en compte el programa de tallers de paternitat del SAH en col·laboració amb els ASSIRS. Es tracta dels "**Grups d'homes per una paternitat responsable, activa i conscient**". El 2017 es van organitzar 7 grups amb un total de 49 sessions grupals on han participat 137 parels diferents. Durant el 2018, de moment hi han participat 163 homes diferents, en 9 grups i 63 sessions.

¹⁰ Veure: <https://igualtatidiversitat.edubcn.cat>

¹¹ Veure: <http://08del3.blogspot.com>

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
33	Grup motor de seguiment de l'estratègia de prevenció del sexisme.	En execució
34	Generalització al conjunt d'escoles i instituts en tots els trams educatius de la ciutat de la Xarxa d'escoles per la igualtat, la coeducació, i la no discriminació.	En execució
	a) Projecte Pilot amb 4 escoles bressols: Diversitat afectiva, sexual de gènere, funcional, ètnica i cultural.	En execució
37	Creació d'un projecte per incrementar les pràctiques corresponsables en els espais familiars i escoles bressol, amb una mirada interseccional.	Pendent
39	Afavoriment i acompanyament de les iniciatives en matèria de coeducació que sorgeixin de claustres, AFAs o entre l'alumnat.	En execució

Objectiu 3.2. Promoure l'adaptació de les institucions educatives a la coeducació en la seva organització, currículum i pràctica, amb una perspectiva interseccional.

Dues de les tres actuacions previstes pel període 2017-2018 es troben finalitzades mentre que la tercera ja està iniciada. Així, pel que fa a l'actuació relativa a **l'elaboració de protocols específics de detecció d'assetjaments masclistes i lgtbifòbics als centres educatius**, s'ha iniciat el treball amb el CEB per a l'elaboració i concreció de dues guies:

- Guia pedagògica i metodològica per al tractament de la LGTBIfòbia i els processos TRANS als centres educatius. Orientacions, pautes i acompanyament. Adequació de processos i derivacions a serveis específics (SARA jove, SAH...), etc.
- Guia pedagògica i metodològica per al tractament de les violències masclistes als centres educatius. Orientacions, pautes i acompanyament. Adequació de processos i derivacions a serveis específics (SARA jove, SAH...).

A més, ja s'ha realitzat la **formació als Equips d'Atenció Primària (EAP) sobre la Llei 11/2014** per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i transfòbia. En total hi van assistir 110 persones.

I, per acabar, també s'ha realitzat l'acció formativa **"La Coeducació al món educatiu. Curs primària i secundària"**, d'una durada de 20 hores, estructurades, en 5 sessions que es dugueren a terme entre els mesos de gener i juny d'enguany. S'hi inscriviren 48 persones i 27 obtingueren el certificat de la formació.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
44	Creació de protocols específics de detecció d'assetjaments masclistes i lgtbifòbics als centres educatius.	En execució

Regidoria de Feminismes i LGTBI

45	Formació als EAP sobre la Llei 11/2014 "per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i transfòbia. Incorporació del debat LGTBI en el grup de treball EAP.	Finalitzada
46	Acció formativa: "La Coeducació al món educatiu. Curs primària i secundària".	Finalitzada

Objectiu 3.3. Formar i sensibilitzar professionals del món de l'educació de 0 a 3 anys, primària, secundària, universitària i formació de persones adultes) en matèria de prevenció del sexisme.

L'única actuació prevista en el marc d'aquest objectiu es troba en execució. En aquest sentit, l'IMEB manté cada curs lectiu una **oferta formativa específica** a càrrec de persones expertes, a la qual es van incorporant noves escoles. També es vetlla per **garantir espais i formats interactius** entre les escoles que facilitin **l'intercanvi de propostes, materials i reflexions**; i **promou propostes de divulgació i sensibilització adreçades a tot el col·lectiu d'escoles bressol**. Finalment facilita la **difusió de publicacions i de materials** per afavorir-ne la replicació i el coneixement.

Per la seva banda i fora del tram d'edat, el CEB està portant a terme la implementació del **Programa Escoles per la igualtat i la diversitat**, ampliant l'abast de la formació a un nombre aproximat de 700 persones docents de 15 centres diferents, amb l'especificitat i temàtiques entre les que es tracta la prevenció del sexisme.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
47	Formació continuada del professorat d'educació infantil (0-3) primària i secundària i professorat d'FP, particularment el TEI (Tècnic d'educació infantil) i TIS (Tècnic d'integració social).	En execució

Objectiu 3.4. Formar i sensibilitzar professionals i persones voluntàries, adolescents i joves en l'àmbit socioeducatiu, del lleure, esportiu, de la salut, cultural, de l'educació social, així com personal de centres oberts i educadors/res de carrer.

L'assoliment d'aquest objectiu enguany es concreta en l'actuació 49 i es concreta en la **Mesura de govern per garantir i millorar la incidència de l'associacionisme educatiu de base comunitària a la ciutat**, aprovada el passat mes de maig. L'acció 9 d'aquesta Mesura de Govern inclou la **formació dirigida a responsables educatius en l'atenció i promoció de la diversitat i per desenvolupar estratègies de treball de gènere i LGTBI**.

A més, cal recordar que el **Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils (CRAJ)** organitza **formacions i activitats a entitats juvenils i de lleure per la prevenció del sexisme**. Aquest període 2017-2018 s'ha difós la formació que organitza el CJB sobre perspectiva de gènere a les entitats juvenils; s'ha impulsat la publicació del Protocol contra les violències masclistes en les associacions; s'ha llançat una Infografia 25N - Dia contra les violències masclistes; i s'ha

Regidoria de Feminismes i LGTBI

impartit una càpsula formativa sobre com aplicar perspectiva de gènere a l'entitat.

Quadre resum de l'estat de les actuacions d'aquest objectiu:

Codi	Actuació	Estat 2018
49	Establiment d'un acord amb les entitats d'educació en el lleure per incorporar formació específica en matèria de prevenció del sexisme adreçada a monitores i monitors tenint en compte la diversitat social i cultural de la població a qui s'adrecen.	En execució

b) Altres actuacions

La MG *Millora del sistema per l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona*, en el seu bloc 3, Sistema de Prevenció, contemplava diverses actuacions que no van quedar recollides a Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat. Es tracta de les següents:

Actuació 3.2: Actualitzar i impulsar l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones perquè esdevingui un espai de participació potent, de cooperació público-privada i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat que treballen per construir una Barcelona lliure de violència masclista.

Si bé aquesta actualització es troba pendent, durant el període 2017-2018 continua activa la demanda de diversos tallers de sensibilització i prevenció a través de l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violències vers les dones. Des de gener de 2018 ja han participat més de 979 persones, i a finals de setembre el nombre d'entitats adherides sumen 770.

D'altra banda, també té especial interès en l'àmbit de l'estratègia compartida de prevenció la **subvenció** que s'ha donat a **25 projectes d'entitats de la ciutat orientats a la sensibilització i la prevenció** de les violències masclistes, amb un import global de **96.800,00€**.

I, per la seva especificat, destaca el **conveni de col·laboració amb la Plataforma unitària contra les violències de gènere**, per al desenvolupament del projecte *Acció integral per a la prevenció i l'eradicació de la violència masclista a la ciutat de Barcelona*, que ha tingut una **dotació econòmica de 20.300€**. Entre les principals activitats incloses en el projecte objecte de conveni es troben l'organització del XIV Fòrum Contra les Violències de Gènere, com espai de reflexió, participació, debat, i sensibilització vers la violència masclista; el desenvolupament del programa de prevenció "Trenquem el silenci", adreçat a centres educatius i de lleure de Barcelona; la dinamització de la Xarxa Activa de Joventut per la Igualtat – XAJI, adreçada a instituts de secundària, per contribuir a que els i les joves tinguin un paper actiu en la identificació de la violència masclista i la definició d'actuacions preventives; la realització del XIV Concurs per l'eradicació de la violència masclista "Només sí és sí!"; l'organització d'actuacions per a la sensibilització del grup Dones de Blanc; la difusió de la campanya de sensibilització BCNantimasclista 2018, impulsada per l'Ajuntament de Barcelona; i la difusió dels recursos públics d'atenció a les persones que viuen les violències masclistes a la ciutat.

Regidoria de Feminismes i LGTBI**Actuació 3.4: Posada en marxa de mesures per prevenir i abordar les violències masclistes entre el jovent a les xarxes socials i via telèfon mòbil.**

Durant el període 2017-2018 ha continuat funcionant el **recurs pedagògic on line sobre ciberassetjament**, elaborat i gestionat des del Centre per la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD). Aquest recurs, adreçat a professionals de l'educació formal i informal que treballin amb grups de joves d'entre 12 i 18 anys, ofereix un marc teòric i un conjunt de dinàmiques que contribueixen a despertar una consciència crítica pel que fa als usos de les TIC i les xarxes socials. També planteja un marc d'anàlisi i reflexió on es vinculen alguns d'aquests usos amb comportaments sexistes o possibles situacions de risc pel que fa als diferents tipus de violència masclista. Durant el 2018, s'han tramitat 17 demandes d'accés al recurs. És important explicar que, arrel de la modernització de la pàgina web de Dones i Feminismes, aquest recurs ha quedat obert a finals del mes d'octubre de 2018 i, per tant, a futur no es podran comptabilitzar els seus usos.

Actuació 3.5: Definició i desplegament de línies d'intervenció i protocols de resolució de conflictes per la prevenció de les violències masclistes en espais esportius, de lleure i activitats extraescolars, i altres espais comunitaris.

Existència i funcionament del **recurs online per la prevenció de l'assetjament i l'abús sexual a l'esport**, que ha tingut 15 accessos durant el 2018.

REPTES I PRIORITATS PEL PROPER ANY

Una vegada vistes les actuacions de la MG desplegades durant el període 2017-2018, els reptes i prioritats per l'any 2019 en l'actuació municipal d'abordatge de les violències masclistes són els següents:

Bloc 1. Sistema d'informació i anàlisi

- Convertir l'actual aplicació informàtica del SARA en un Sistema d'Informació de Violència Masclista, on tots els serveis que atenguin situacions de violència masclista el facin servir, obtenint indicadors equiparables entre serveis i compartint dades de persones ateses conjuntament.
- Realització del mapa d'actius.
- Aplicació en prova pilot i validació de l'eina per la detecció de situacions de TEH-ES.

Bloc 2. Sistema de detecció, d'atenció i recuperació*a) Reforç dels sistemes d'atenció i dels equips professionals*

- Implantar efectivament el sistema de Call Center pel SARA.
- Consolidar del treball comunitari dels PIADs.
- Acabar el procés d'avaluació dels riscos psicosocials dels PIADs i del SARA, implementat pel Departament de Prevenció de Riscos Laborals de l'Ajuntament.

b) Millores de la resposta institucional

- Desplegar el Grup de Treball sobre violències masclistes i gent gran del CVM-BCN.
- Finalitzar els treballs per la definició d'un model d'intervenció amb dones migrades.

c) Ampliació dels recursos bàsics per la recuperació

- Posada en marxa d'un edifici sencer que pugui destinar tots els seus pisos a casa d'acollida de llarga estada.

e) Reforç i definició dels criteris d'intervenció per la recuperació de la infància i l'adolescència

- Desplegar l'actuació de garantia, des del treball comunitari dels PIADs, i amb major formació al professorat, monitors de lleure i altres actors clau, d'una millor detecció de les violències masclistes que puguin viure els infants i els/les adolescents.
- Reforç dels mecanismes de seguiment des de les escoles, centres oberts i entitats de lleure amb aquells infants i adolescents que s'hagi detectat que viuen situacions de violència masclista.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

f) Actuacions vinculades al sistema judicial

- Aprovar la instrucció de l'alcaldia amb els criteris de personació de l'Ajuntament de Barcelona en procediments de l'àmbit de la jurisdicció penal en el cas de lesions greus, assassinat o temptativa d'homicidi de les dones.

g) Actuacions per visibilitzar i reforçar la intervenció en matèria de violència sexual i comunitària

- Desplegar l'actuació 2.31, d'obertura de dues línies d'intervenció, una en matèria de matrimonis forçats i una altra en matèria de casos de mutilació genital femenina, comptant amb tots els actors socials i institucionals de la ciutat que han impulsat alguna línia d'actuació o que poden fer-ho a mig i llarg termini, com ara el sistema educatiu, sanitari, el teixit associatiu, entre d'altres.

Bloc 3. Sistema de prevenció

Continuar implementar el Pla Estratègic contra el Sexisme a la ciutat i, dintre d'aquest, fer èmfasi en les següents actuacions:

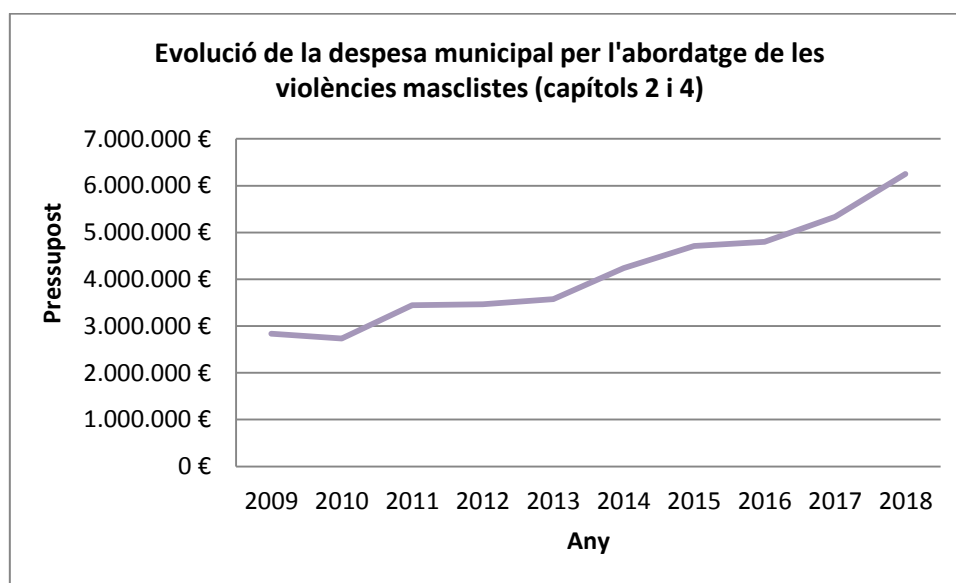
- Elaboració de mapes que recullin les tipologies i la freqüència de missatges sexistes visuals a diferents espais públics de la ciutat a partir de valoracions i aportacions de persones expertes i de diferents grups socials de la ciutat.
- Elaborar criteris preceptius, des de la Comissió de persones expertes en la coeducació, en relació amb les prioritats, eines d'anàlisi i avaluació per a la prevenció del sexisme; i difondre els materials i bones pràctiques coeducatives contrastades.
- Creació d'un projecte per incrementar les pràctiques responsables en els espais familiars i escoles bressol, amb una mirada interseccional.
- Continuació dels treballs de desenvolupament de protocols específics de detecció d'assetjaments masclistes i lgtbifòbics als centres educatius.

I també:

- Actualitzar i donar un nou impuls a l'Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones.

EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA

L'evolució de la despesa en polítiques municipals d'abordatge de les violències masclistes ha augmentat ininterrompudament des de l'any 2011. En efecte, la taula de les pàgines 49 i 50 i el gràfic que es presenta a continuació permeten observar que, en termes de despesa de capítols 2 i 4 (béns corrents i serveis, i transferències corrents), el pressupost municipal dedicat a la lluita contra les violències masclistes no ha fet sinó que augmentar:

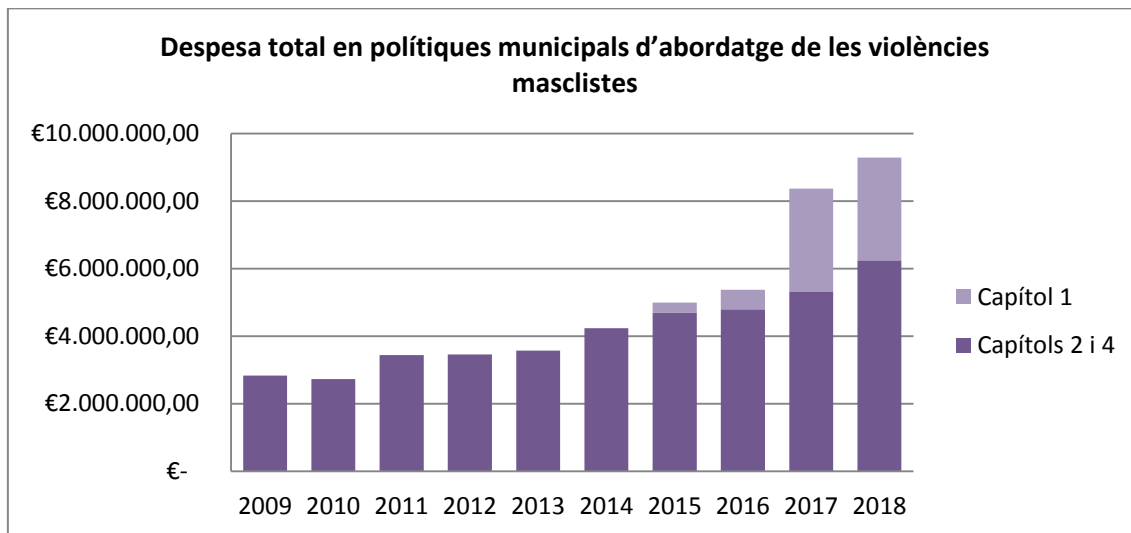

Cal fer notar, però, que l'augment real del pressupost del 2017 és molt superior al que indica aquest gràfic ja que a finals del 2016 es van internalitzar els serveis de SARA i PIADS, assumint el seu cost, i de manera afegida **es va consolidar el pressupost en capítol 2 i 4** per a poder incrementar les accions i els programes en aquestes polítiques.

L'increment del cap 2 i 4 el 2017 va ser de 530.629€, arribant així a una despesa total de 5.333.031€. I el capítol 1 durant el 2017, un cop internalitzats i gestionats amb recursos propis els serveis de PIADS i SARA, i un cop es va augmentar (pràcticament doblar) el personal de la Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI específicament dedicat als programes de prevenció i atenció a les violències masclistes per tal de garantir la qualitat dels serveis i incrementar-ne de nous, en números absoluts l'augment va ser de 3.042.930,67€. D'aquesta manera, el 2017 augmentà de forma molt significativa el pressupost municipal de capítol 1 dedicat a la lluita contra les violències masclistes fent efectiu així l'impuls de totes les polítiques de violència i la coordinació entre els diferents serveis. Un augment que s'ha mantingut el 2018. Així, mentre que el 2015 aquesta partida era de 289.343,10€, pels anys 2017 i 2018 passa a ser de 3.042.930,67€.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

Per tant, **l'increment de la despesa en polítiques municipals d'abordatge de les violències masclistes és molt més important** del que es pot entreveure al primer gràfic i es recull a continuació:

El gràfic permet comprovar, a més, que a partir del 2017 “s’allibera” la part dels capítols 2 i 4 dedicada a personal dels PIADs i del SARA. Aquesta, a part d’augmentar en relació als anys anteriors, passa a poder-se dedicar al conjunt d’actuacions previstes a la MG.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

PRESSUPOST INICIAL VIOLENCIA MASCLISTA	2018	2017 **	2016*	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Capítols 2 i 4										
Serveis i programes d'atenció										
Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD) (1)	429.087,84 €	295.938,79 €	555.068,00 €	677.337,51 €	653.849,08 €	648.922,24 €	708.796,87 €	679.101,94 €	669.734,00 €	677.931,67 €
Jornada PIAD i altres despeses relacionades amb els PIAD	- €	- €	42.046,76 €	27.000,00 €	65.227,85 €	-	-	-	-	-
Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA)/EAD	125.522,60 €	131.625,54 €	1.266.280,77 €	1.359.472,61 €	1.222.972,61 €	894.057,70 €	869.291,79 €	999.880,00 €	1.010.749,84 €	1.057.929,59 €
Servei d'Atenció a Nens i Nenes (SAN) (2)	- €	- €	-	-	-	145.490,00 €	145.383,00 €	-	-	-
Centre Municipal d'Acolliment d'Urgències per Violència Masclista (CMAU-VM) (3)	738.816,75 €	675.191,53 €	586.589,41 €	586.929,14 €	588.189,21 €	652.747,11 €	671.131,48 €	553.655,93 €	-	-
Casa d'Acollida de Barcelona (4)	582.513,00 €	582.513,00 €	506.000,00 €	506.000,00 €	506.000,00 €	506.000,00 €	506.000,00 €	505.559,00 €	505.559,00 €	512.560,45 €
Allotjament i acolliment (reserva)	- €	- €	-	112.138,69 €	165.703,34 €	-	-	-	-	-
Places de llarga estada per dones víctimes de violència masclista amb situacions de drogodependències (4)	108.516,00 €	107.718,60 €	107.720,52 €	78.520,00 €	66.520,52 €	30.000,00 €	-	-	-	-
Places de cases d'acollida i pisos tutelats	1.305.575,00 €	965.273,38 €	138.475,00 €	138.475,00 €	78.475,00 €	78.475,00 €	78.475,00 €	78.475,00 €	12.000,00 €	12.000,00 €
Pisos d'acolliment en comunitat de veïns (4)	243.787,00 €	170.952,66 €	125.096,00 €	125.096,00 €	125.096,00 €	70.000,00 €	70.000,00 €	90.000,00 €	32.624,64 €	36.000,00 €
Places en pensions i hotels	319.986,97 €	211.717,08 €	66.000,00 €	57.500,00 €	57.495,00 €	37.461,48 €	37.461,48 €	37.461,48 €	37.461,48 €	37.461,48 €
Unitat contra el tràfic de persones (UTEH)	450.848,19 €	355.393,25 €	-	-	-	-	-	-	-	-
Servei d'Atenció a Homes SAH	357.770,00 €	180.767,22 €	187.663,73 €	186.310,45 €	185.425,84 €	146.240,00 €	146.240,00 €	313.239,80 €	330.383,55 €	317.482,85 €
Recerca aplicada SAH	21.344,40 €	13.527,42 €	5.973,53 €	10.000,00 €	12.938,48 €	21.756,53 €	-	-	-	-
Estudis i anàlisis sobre la violència masclista	- €	- €	-	89.494,11 €	38.651,90 €	-	-	-	-	-
Circuit Barcelona contra la Violència vers les Dones	18.000,00 €	4.006,41 €	28.460,63 €	15.000,00 €	15.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	10.000,00 €	5.521,00 €	24.289,54 €
Recerca diagnòstica Circuit i propostes de millora	- €	- €	39.816,26 €	-	-	-	-	-	-	-
Recerca aplicada sobre l'impacte de la VM en infants i adolescents	- €	- €	- €	- €	42.350,00 €	21.000,00 €	-	-	-	-
Servei telefònic atenció VM en l'àmbit de la parella	- €	- €	-	-	-	-	3.000,00 €	-	-	-
Formació a professionals	12.699,99 €	1.804,00 €	26.710,10 €	9.860,00 €	5.600,00 €	5.586,60 €	-	-	-	-
Guies, documents i altres materials adreçats a professionals per a la intervenció en violència masclista (5)	20.723,47 €	41.844,24 €	67.200,00 €	77.729,19 €	75.000,00 €	-	-	-	-	-
Ampliació de contractes (reserva)	- €	- €	- €	232.564,32 €	-	-	-	-	-	-
Manteniment d'edificis	- €	- €	- €	- €	- €	25.000,00 €	25.000,00 €	-	-	-

Regidoria de Feminismes i LGTBI

PRESSUPOST INICIAL VIOLÈNCIA MASCLISTA	2018	2017 **	2016*	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Capítols 2 i 4										
Serveis i programes de prevenció i sensibilització										
Campanya ciutadana contra la violència masclista	499.326,08 €	499.326,08 €	216.093,00 €	-	-	-	-	-	-	-
Pla estratègic contra el sexisme (6)	203.388,96 €	171.553,70 €	25.000,00 €	-	-	-	-	-	-	-
Estandards atenció i prevenció assetjament sexual "No és No"	84.751,89 €	112.221,53 €	20.640,80 €	-	-	-	-	-	-	-
Prevenció assetjament locals oci nocturn i espai públic (No callem)	82.646,23 €	15.064,50 €	-	-	-	-	-	-	-	-
Tallers de prevenció "Paranys de l'amor"	11.520,00 €	46.115,15 €	49.792,85 €	48.077,22 €	51.744,66 €	61.257,42 €	61.257,42 €	52.565,82 €	52.340,00 €	60.757,80 €
Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les Dones	19.000,00 €	20.300,00 €	27.000,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €	25.000,00 €	18.579,00 €	41.377,29 €
Premi 25N - Dia Internacional Eliminació Violència vers les Dones	15.000,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €	7.500,00 €	7.500,00 €	7.500,00 €	18.000 (13)	7.500,00 €	7.500,00 €	7.500,00 €
Actes diada 25N	16.897,42 €	16.891,28 €	15.000,00 €	-	-	-	-	-	-	-
Projecte de prevenció de violència masclista (7)	- €	- €	241.679,47 €	95.430,33 €	50.000,00 €	38.472,63 €	-	-	-	-
Convenis per prevenció de violència masclista	20.300,00 €	20.300,00 €	20.300,00 €	20.300,00 €	-	-	-	-	-	-
Escoles per la Igualtat i la Diversitat (8)	157.603,35 €	173.506,56 €	-	-	-	-	-	-	-	-
Acte central Xarxa Escoles per la Igualtat i la no-discriminació	- €	- €	89.595,30 €	-	-	-	-	-	-	-
Recurs pedagògic sobre masculinitats i altres	- €	- €	- €	-	10.430,00 €	-	-	-	-	-
Materials de comunicació de prevenció (9)	-	-	40.200,00 €	-	-	-	-	-	-	-
Altres										
Subvencions convocatòria violència	389.800,00 €	485.750,00 €	270.000,00 €	192.000,00 €	192.000,00 €	123.200,00 €	86.100,00 €	86.100,00 €	49.600,00 €	49.600,00 €
Altres partides de violència	12.106,66 €	18.729,87 €	23.000,00 €	31.000,00 €	-	26.300,00 €	21.353,92 €	6.610,03 €	-	-
TOTAL	6.247.531,80 €	5.333.031,79 €	4.802.402,13 €	4.708.734,57 €	4.241.169,49 €	3.574.466,71 €	3.464.490,96 €	3.445.149,00 €	2.732.052,51 €	2.834.890,67 €

Notes:

- (1) Els anys 2017 i 2018 els imports de SARA i PIAD inclouen les despeses de contractes no relacionats amb el personal que atén als serveis d'acord amb el canvi de gestió dels dos serveis amb recursos propis de gestió directa de data 1 d'octubre de 2016.
- (2) El SAN va quedar integrat al SARA l'1 de gener de 2014.
- (3) El 2009 i 2010, el pressupost d'aquest servei s'inclou a la partida relativa a l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD), actual SARA.
- (4) Serveis gestionats pel CSSB.
- (5) Inclou correccions lingüístiques, maquetacions i publicacions en diversos idiomes.
- (6) L'import de 2016 correspon a la comissió de treball per definir el pla estratègic. La resta d'anys correspon a despesa invertida en el Pla.

Regidoria de Feminismes i LGTBI

(7) Abans incloïa també la Xarxa d'Escoles per la Igualtat i la no-discriminació.

(8) Abans sota el concepte Xarxa d'Escoles per la Igualtat i la no-discriminació.

(9) Els imports dels materials de comunicació de prevenció han quedat dins del concepte "No és No" i Guies, segons correspon.

(*) Els imports de SARA i PIAD inclouen el personal corresponent a cada contracte.

(**) Els imports de SARA i PIAD no inclouen la despesa de personal que ha estat assumida per l'Ajuntament arran de la internalització de la gestió d'ambdós serveis.

ANNEX 1. DADES D'ACTIVITAT DELS SERVEIS MUNICIPALS

A continuació es presenten les dades relatives a l'activitat dels serveis que articulen la resposta institucional a les violències masclistes a Barcelona.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Variació % 2016 – 2017	Gen-Set 2018
PIAD								
Entrevistes individuals realitzades a dones	6.918	8.928	9.450	9.151	8.836	8.693	-1,62%	5.676
Dones ateses en primera entrevista	1.814	2.025	2.339	2.056	2.005	1.841	-8,18%	1.283
Dones diferents ateses	2.204	2.549	2.943	2.718	2.667	2.518	-5,59%	2.270
Dones ateses per psicòlogues	195	336	577	563	601	639	6,32%	494
Dones ateses per advocades	1.045	1.103	1.060	1.039	967	899	-7,03%	640
Participants a les Intervencions grupals	1.579	1.696	1.096	1.037	1.176	1.277	8,59%	537
Participants a les Intervencions comunitàries	3.041	3.064	6.719	10.218	11.591	8.215	-29,13%	11.769
SARA								
Unitats familiars ateses[1]	-	-	1.500	1.725	1.833	1.780	-2,89%	1.520
Unitats familiars ateses per via d'urgència[2]	195	201	179	190	252	177	-29,76%	114
Dones ateses	1.166	1.345	1.356	1.483	1.673	1.570	-6,16%	1.346
Infants i adolescents atesos directament[3]	104	195	217	299	304	261	-14,14%	312
Infants i adolescents atesos indirectament[4]	-	-	-	188	210	134	-36,19%	276
Unitats familiars ateses per atenció directa i indirecta als infants i adolescents	310	396	419	362	383	283	-26,11%	242
Adolescents amb accés directe al SARA[5]	-	-	9	15	26	19	-26,92%	16
Assessoraments a professionals i serveis	21	126	391	407	306	193	-36,93%	104
Unitat contra el tràfic de persones (UTEH)								
Persones ateses amb indicadors de tràfic	-	-	-	-	-	109		132
Operatius policials on s'ha participat	-	-	-	-	-	3		1
Representació judicial	-	-	-	-	-	19		6
Actuacions directes amb dones víctimes de tràfic	-	-	-	-	-	2.003		490**
Total persones diferents acollides per tràfic	-	-	-	-	-	23		22
Acolliments								
Dones allotjades en pensions/hotels [6]	-	-	-	-	17	21	23,53%	87
Infants/adolescents allotjats/des en pensions/hotels [6]	-	-	-	-	18	17	-5,56%	68
Altres familiars allotjats en pensions/hotels [6]	-	-	-	-	0	0		3
Dones acollides d'urgència	127	136	144	141	147	157	6,80%	111
Infants i adolescents acollits d'urgència	113	124	127	122	125	138	10,40%	108
Altres familiars de la dona acollit/des de d'urgència	0	0	0	0	3	5	66,67%	2
Dones acollides de llarga estada	69	82	100	111	102	78	-23,53%	74
Infants i adolescents acollits de llarga estada	73	84	108	113	117	83	-29,06%	74
Altres familiars de la dona acollit/des de llarga estada	0	0	0	0	0	0		0
Dones acollides d'autonomia[7]	-	-	-	-	17	21	23,53%	25
Infants i adolescents acollits d'autonomia[7]	-	-	-	-	18	17	-5,56%	26
Altres familiars de la dona acollit/des d'autonomia[7]	-	-	-	-	0	0		2
SAH								
Homes atesos presencialment	99	113	137	171	154	156	1,30%	222
Dones ateses presencialment, com a (ex)parelles dels homes atesos	61	55	70	62	47	64	36,17%	74
Pares atesos presencialment[8]	-	-	8	12	22	21	-4,55%	41
Joves atesos presencialment[9]	-	-	0	7	15	13	-13,33%	15
Homes participants en treball grupal	30	30	46	46	73	76	4,11%	50
Nombre de sessions grupals	80	87	89	84	109	82	-24,77%	63
Tallers de prevenció per a adolescents i joves								
Hores de taller	318	372	460	383	438	436	-0,46%	144
Participants	1.401	1.748	1.573	1.148	1.783	1.799	0,90%	592
Noies	737	934	803	561	829	914	10,25%	288
Nois	664	814	770	586	937	868	-7,36%	304
Desconegut	-	-	-	-	17	17	0,00%	0
Nombre de centres	22	32	25	24	31	31	0,00%	14
Circuit Barcelona Contra la Violència vers les Dones								
Accions formatives adreçades a professionals	13	18	9	2	0	9		5
Professionals formats	264	333	255	29	0	288		180
Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones								
Noves entitats adherides	21	48	52	72	27	31	14,81%	28
Entitats adherides al final de l'any	558	606	658	730	715	742	3,78%	770
Participants en les activitats	1.130	1.227	2.065	1.939	1.626	1.580	-2,83%	979

Notes:

[1] La unitat familiar pot ser unipersonal o integrada per varies persones membres. El SARA ha incorporat nous perfils de persones ateses víctimes principals i víctimes col·laterals de la violència masclista. Per aquesta raó el número de unitats familiars ateses per violència masclista és superior al de les dones víctimes d'aquesta violència. Els anys anteriors aquests nous perfils no eren atesos per l'EAD i, per tant, no es faciliten dades.

[2] La via d'urgència al SARA comprèn aquelles dones que han estat ateses de manera immediata (màxim 2 hores d'espera) al servei sense tenir cita prèvia sol·licitada.

[3] Les dades corresponents a infants i adolescents fan referència a la totalitat d'aquesta tipologia d'usuaris/es (fills/es, néts/es, etc.).

[4] Aquesta dada no es recollia abans del 2015.

[5] Aquest perfil no s'aténia ni per l'EAD ni pel SAN. Es tracta d'adolescents que accedeixen directament al SARA sense l'acompanyament de persones adultes.

[6] Els allotjaments a pensions i/o hotels es tracta d'una disfunció degut a la manca temporal de places. Degut a que els darrers dos anys aquests allotjaments han augmentat molt es considera important indicar les dades.

[7] Fins el 2015 les persones acollides d'autonomia estaven inclosos/es en les dades de llarga estada.

[8] Aquest perfil es va començar a atendre al 2014.

[9] Aquest perfil es va començar a atendre al 2014.

[10] Les dades corresponen només al primer trimestre de l'any ja que els Paranyes de l'Amor es realitzaran a partir d'ara a la fase de generalització de la "Xarxa escoles".

** La dada correspon a allò informat a l'aplicatiu que es va posar en funcionament al juliol del 2018 (per tant aquesta dada és la referent al període juliol a setembre).